

Антикорупційна Громадська Спілка

«С О В І С Т Ь»

код 39197324

post: пр-т. Миру, 21/52, м. Чернігів, Україна, 14006, fax +380 (0462) 77-69-94, e-mail: AGS0000@ukr.net

м.т. (067) 461-13-75

банк: ПАТ «УКРІНБАНК», МФО 300142, п/р 26009005100065

«Лише сумління мало мати, ще й «СОВІСТЬ» має мордувати»

21.08.2015

№Е-5

АКТ

експертних пропозицій за результатами громадської експертизи

Інформація про ініціатора громадської експертизи

Антикорупційна Громадська Спілка «СОВІСТЬ» (код 39197324), 28.04.2014 зареєстрована в Єдиному Державному реєстрі про проведення державної реєстрації юридичної особи, запис №13601020000001293, Свідоцтво про реєстрацію громадського об'єднання, як громадської організації чи громадської спілки, № 1418676, видане реєстраційною службою Славутицького міського управління юстиції в Київській області 28.04.2014.

Юридична адреса: 07101, Київська обл., м. Славутич, Київський квартал, 107.

Поштова адреса: 14000, м. Чернігів, Проспект Миру, 21, кв. 52.

Електронна адреса: AGS0000@ukr.net, моб. тел. (067) 461-13-75.

Посадові особи Чернігівської ОДА, їх близькі родичі не є засновниками і не входять до керівних органів Антикорупційної Громадської Спілки «СОВІСТЬ».

1. Об'єкти дослідження

1.1. **Найменування:** Чернігівська обласна державна адміністрація .

1.2. **Реквізити об'єкта досліджень:**

Код ЄДРПОУ 00022674

Адреса: вул. Шевченка, 7, м. Чернігів, 14000, тел. (0462) 67-50-24, факс (0462) 67-50-70, e-mail: post@regadm.gov.ua.

2. Нормативно – правова база проведення громадської експертизи

Спеціальні нормативно-правові акти:

- Постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 № 976 «Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади».

- Постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 № 234 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 № 976 та від 3 листопада 2010 № 996»;

- Розпорядження Голови Чернігівської ОДА від 04.06.2015 №269

Закони України та міжнародні акти:

- Конституція України (статі 5 та 38);
- Європейська Хартія місцевого самоврядування, ратифікована Законом України від 15.07.97 №452/97-ВР
- Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації»;
- Закон України від 22.03.2012 №4572-VI «Про громадські об'єднання»;
- Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII «Про запобігання корупції»;
- Закон України від 10.04.2014 № 1197-VII «Про здійснення державних закупівель»;
- Бюджетний кодекс України.

Укази Президента України:

- Указ Президента від 05.05.2011 №547/2011 «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації».

Рішення Уряду та уповноважених урядових органів

- Постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 № 976 «Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 25.05.2011 № 583 «Питання виконання Закону України «Про доступ до публічної інформації" в Секретаріаті Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органів виконавчої влади»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 №117 «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти»;
- «Натуральні добові норми харчування в інтернатних установах для громадян похилого віку та інвалідів, вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації сфери управління Мінсоцполітики», затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 13.02.2002 №324;
- «Порядок визначення предмета закупівлі», затверджений наказом Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 26.07.2010 №921;
- Форми документів у сфері державних закупівель та Інструкції щодо їх заповнення, затверджені наказом Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 15.09.2014 №1106;
- «Порядок реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 02.03.2012 №309;
- «Інструкція про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України», затверджена наказом Мінпаливенерго України, Мінтрансзв'язку України, Мінекономіки України, Держспоживстандарту України від 20.05.2008 №281/171/578/155.

3. Предмет і мета громадської експертизи.

3.1. Предмет громадської експертизи

Діяльність Департаменту соціального захисту населення Чернігівської ОДА (далі за текстом – Департамент), як головного розпорядника бюджетних коштів, визначених статтею 22 Бюджетного кодексу України, в напрямку забезпечення

законності та ефективності витрачання бюджетних коштів розпорядниками нижчого рівня (підпорядкованими установами), організації та координації їх роботи у бюджетному процесі.

3.2. Мета громадської експертизи:

Забезпечення законності та підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів установами соціального захисту населення, підпорядкованими Департаменту.

4. Завдання громадської експертизи

4.1. Проаналізувати і встановити стан виконання установами, що підпорядковані Департаменту, вимог чинного законодавства стосовно здійснення ними закупівель окремих продуктів харчування, ліків та палива і олив мастильних.

4.2. Проаналізувати і встановити стан виконання Департаментом функцій головного розпорядника коштів обласного бюджету, виділених підвідомчим установам на придбання продуктів харчування, ліків та олив мастильних.

4.3. Визначити найбільш проблемні питання у діяльності об'єкта досліджень, його виконавців і учасників в контексті забезпечення повноти і системності забезпечення функцій організації законного та ефективного витрачання бюджетних коштів установами соціального захисту та налагодження дієвої системи контролю.

4.4. Розробити відповідні експертні пропозиції та рекомендації об'єкту досліджень для забезпечення підвищення рівня законності та ефективності витрачання бюджетних коштів, контролю з боку головного розпорядника коштів та прийняття заходів щодо організації та координації роботи підвідомчих установ у бюджетному процесі.

4.5. Забезпечити створення ефективної системи моніторингу і контролю за реалізацією експертних пропозицій, прийнятих об'єктом громадської експертизи до виконання.

5. Напрями здійснення громадської експертизи

5.1. Визначення рівня дотримання установами, що підпорядковані Департаменту, вимог чинного законодавства стосовно здійснення ними закупівель окремих продуктів харчування, ліків, палива та олив мастильних.

5.2. Визначення рівня виконання Департаментом функцій головного розпорядника коштів обласного бюджету, виділених підвідомчим установам на придбання продуктів харчування, ліків, палива та олив мастильних.

5.3. Визначення рівня налагодження моніторингу Чернігівською ОДА (її структурними підрозділами) за витрачанням бюджетних коштів установами соціального захисту.

6. Головні методи та етапи проведення громадської експертизи

6.1. Подання запиту на проведення громадської експертизи відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 №976 «Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади».

6.2. Проведення оцінки доступності рівня публічної інформації, пов'язаної з тематикою і об'єктами громадської експертизи, відповідно до вимог Закону України «Про публічну інформацію», шляхом моніторингу і тестування офіційних веб-ресурсів та аналізу отриманих офіційних листів від об'єкта громадської експертизи, його структурного підрозділу (Департаменту) та установ соціального захисту

населення у відповідь на надіслані запити про проведення громадської експертизи, інші звернення.

6.3. Аналіз документів, звітів та іншої публічної інформації, які були отримані від об'єкта громадської експертизи, його структурного підрозділу – Департаменту, установ, що йому підпорядковані, та об'єктів підприємницької діяльності.

6.4. Розробка пропозицій і рекомендацій об'єкту громадської експертизи щодо налагодження дієвого механізму контролю за витрачанням установами соціального захисту бюджетних коштів, виділених на забезпечення проживання в них незахищених верств населення (одиноких та непрацевдатних громадян).

6.5. Підготовка і подання на розгляд об'єкта громадської експертизи експертного висновку, підготовленого за результатами проведення громадської експертизи, з відповідними пропозиціями і рекомендаціями.

6.6. Моніторинг розгляду і впровадження результатів громадської експертизи структурними підрозділами об'єкта громадської експертизи відповідно до законодавства та вимог постанови Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 №976 «Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади».

7. Експертні дії і встановлені факти

7.1. Отримання необхідної інформації.

7.1.1. У відповідності до **Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 №976** (далі за текстом – Порядок №976) 06.05.2015 Антикорупційна громадська спілка «СОВІСТЬ» (далі за текстом – АГС «СОВІСТЬ» або Спілка) розпочала громадську експертизу діяльності Департаменту з питань викладених у розділі 3 цього акта, про що Департамент було повідомлено відповідним запитом від 06.05.2015 №05/06-7 (копію додаю).

Поряд з цим, для проведення громадської експертизи у вказаному запиті Спілкою було витребувано копії певних документів та інформації, які не містять в собі персональних даних, з обмеженим доступом, для службового користування, таємних тощо.

Листом від 12.05.2015 №02-18/4696 (копію додаю) директор Департаменту Русін О.В. повідомив АГС «СОВІСТЬ», що відповідно до Положення Департамент є структурним підрозділом Чернігівської ОДА, який підпорядковується його Голові, підзвітний і підконтрольний Чернігівській ОДА та Міністерству соціальної політики України. На підставі зазначеного директором Департаменту було запропоновано Спілці звернутися до Чернігівської ОДА із запитом на проведення громадської експертизи діяльності Департаменту (копію додаю).

Враховуючи, що Департамент є юридичною особою, а його директор несе відповідальність як за діяльність самого Департаменту, так і забезпечує виконання Департаментом функцій головного розпорядника коштів обласного бюджету, виділених підвідомчим установам, тобто експерти нашої Спілки вважають, що він і є об'єктом громадської експертизи, і тому Голові Чернігівської ОДА Кулічу В.П. 13.05.2015 було спрямовано відповідну скаргу на дії керівника Департаменту (копію додаю).

Листом від 25.05.2015 №10-05/2322 (копію додаю) Голова Чернігівської ОДА повідомив Спільку про результати розгляду скарги та зазначив, що не вбачає в діях директора Департаменту порушень чинного законодавства.

Поряд з цим, Голова Чернігівської ОДА вважає, що для проведення громадської експертизи діяльності Департаменту, як і інших структурних підрозділів облдержадміністрації, АГС «СОВІСТЬ» має звертатися з відповідним запитом до Чернігівської ОДА.

Враховуючи вказаний лист АГС «СОВІСТЬ» звернулась до голови Чернігівської ОДА із запитом на проведення громадської експертизи діяльності Департаменту від 27.05.2015 №05/27-1, в якому у відповідності до вимог **Порядку №976** викладені предмета, мета перелік документів, які необхідні для її проведення. При цьому, вказані дані ідентичні даним, що були викладені у зазначеному вище запиті, спрямованому Департаменту (копію додаю).

Відповідно до зазначеного **Порядку №976** головою Чернігівської ОДА Кулічем В.П. було видано розпорядження від 04.06.2015 №469 (копію додаю) щодо проведення АГС «СОВІСТЬ» громадської експертизи діяльності Департаменту, за яким відповідальною особою було визнано директора Департаменту Русіна О.В., а також передбачені строки надання Спільці необхідних документів. Вказане розпорядження було розміщено на офіційному сайті Чернігівської ОДА.

За супровідним листом від 10.06.2015 №02-18/5779 (копію додаю) Департаментом були надані електронна версія Положення про Департамент, листів що стосувались питання здійснення державних закупівель та які були спрямовані підвідомчим установам, а також скановані копії наказу про розподіл обов'язків між керівними працівниками Департаменту, кошториси доходів та видатків окремих підвідомчих установ та розрахунки до них щодо придбання палива і олив мастильних, продуктів харчування та медикаментів.

Запит АГС «СОВІСТЬ» від 06.05.2015 №05/06-7 та від 27.05.2015 №05/27-1, скарга від 13.05.2015 №05/13-1, лист Департаменту від 12.05.2015 №02-18/4696 та від 10.06.2015 №02-18/5779, лист Чернігівської ОДА від 25.05.2015 №10-05/2322, розпорядження голови Чернігівської ОДА від 04.06.2015 №469 наведені у **додатку 1**.

7.1.2. Одночасно експертами АГС «СОВІСТЬ» за даними веб-порталу (tender.me.gov.ua) Міністерства економічного розвитку та торгівлі України, який є Уповноваженим органом з питань державних закупівель, станом на 12.05.2015 було проведено попередній моніторинг закупівель окремих продуктів харчування, ліків, палива та олив мастильних, що були здійснені установами, підпорядкованими Департаменту.

За вказаним моніторингом було встановлено, що станом на 12.05.2015 в 2-х інтернатах, що підпорядковані Департаменту, не проводились процедури закупівлі, передбачені **Законом України «Про здійснення державних закупівель»** (далі за текстом – Закон), іншими інтернатами та пансіонатами, де проживають самотні та непрацездатні особи проводились, визначені **Законом**, процедури торгів щодо закупівлі товарів.

Враховуючи питання, які виникли до проведених (не проведених) процедур закупівлі ліків, продукції рибної свіжої, охолодженої чи замороженої, риби обробленої чи консервованої, масла, сиру, м'яса великої рогатої худоби та свиней, палива та олив мастильних до Чернігівського та Козелецького геріатричних

пансіонатів, Орлівського, Любецького, Городнянського, Червоненського психоневрологічних інтернатів та Ніжинського дитячого будинку – інтернату були спрямовані відповідні запити щодо надання публічної інформації стосовно витрачання ними бюджетних коштів. Від усіх установ, до яких були надіслані запити, отримані відповіді.

При цьому, Чернігівським геріатричним пансіонатом, Орлівським, Любецьким, Городнянським, Червоненським психоневрологічними інтернатами та Ніжинським дитячим будинком – інтернатом на зазначені вище запити АГС «СОВІСТЬ» фактично була надана вся необхідна інформація.

Одночасно, директором Козелецького геріатричного пансіонату (далі за текстом – Козелецькій пансіонат) Шапкою М.В. на зрозумілих тільки йому підставах нам було відмовлено у наданні публічної інформації стосовно витрачання пансіонатом бюджетних коштів, зокрема, щодо суб'єктів підприємницької діяльності, які прийняли участь у процедурі закупівлі продукції рибної та риби охолодженої чи замороженої, їх пропозицій, а також найменування суб'єктів підприємництва, з якими були укладені договори щодо постачання ліків, м'яса та палива, номенклатуру цього товару та ціни, за якими їх придбання здійснюється пансіонатом. На думку директора цього пансіонату вказана інформація є «комерційна інформація» суб'єктів господарювання, які є постачальниками товарів до пансіонату (копію листа від 19.05.2015 №272 додаю).

Слід зазначити, що в порушення вимог **частини 1 статті 10 Закону** комітетом з конкурсних торгів пансіонату не було оприлюднено протоколи розкриття пропозицій та звітів щодо процедур закупівлі продукції рибної (оголошення розміщено на веб - порталі Уповноваженого органу за № 008793 від 15.01.2015 та №060681 від 23.02.2015) та риби обробленої чи консервованої (розміщено за №008807 від 15.01.2015 та №060729 від 23.02.2015), тому і виникла необхідність в отриманні цієї інформації, яку директором Козельцького пансіонату так і не було надано.

Крім того, комітетом з конкурсних торгів Козелецького пансіонату не було оприлюднено інформацію щодо цін за одиницю продукції, за договорами, укладеними за результатами переговорної процедури закупівлі продукції рибної свіжої, охолодженої чи замороженої (розміщено за №102284 від 25.03.2015) та риби обробленої чи консервованої (розміщено за №095854 від 25.03.2015). Внаслідок чого і виникла необхідність в отриманні цієї інформації через запит. Проте, директором пансіонату Шапкою М.В. надання цієї інформації взагалі проігнороване.

Враховуючи таке відверте нехтування вимог чинного законодавства щодо надання громадській спільці інформації стосовно витрачання бюджетних коштів, АГС «СОВІСТЬ» звернулась до прокуратури Козелецького району із відповідною заявою від 22.05.2015 №05/22-2 (копію додаю).

Листом від 27.05.2015 №73-1246 вих15 прокурор Козелецького району, старший радник юстиції Рябець О.М., повідомив Спільку, що її «заяву про можливе скоєння правопорушення» на підставі частини 3 статті 7 Закону України «Про звернення громадян» спрямовано на розгляд директора Департаменту» (копію додаю).

При цьому, за заявою АГС «СОВІСТЬ» наполягало на притягненні директора Козелецького пансіонату Шапку М.В. до відповідальності, визначену КУпАП. Тобто, на думку прокурора Козелецького району це може зробити директор Департаменту.

Як наслідок, станом на 17.07.2015 на нашу заяву про можливе скоєння правопорушення від директора Департаменту відповіді не надійшло.

Треба зазначити, що наше прагнення налагодити дієвий громадський контроль за витрачанням бюджетних коштів у системі соціального захисту населення підтримав депутат Чернігівської обласної ради Лобосок В.П., який, спрямував до Козелецького пансіонату відповідне депутатське звернення від 21.05.2015 №05/21-2 (копію додаю) щодо надання інформації, яку до цього безпідставно не було надано громадській спільці.

Відповідь директора Козелецького пансіонату Шапки М.В. можливо обґрунтувати виключно некомпетентністю та безкарністю.

Так, депутату Чернігівської обласної ради вказаний керівник відповів, що перелік суб'єктів підприємництва, які брали участь у процедурах закупівлі продукції рибної та риби обробленої чи консервованої та у яких здійснюється придбання ліків, палива, що, до речі, проводяться за кошти бюджету Чернігівської області, є комерційною таємницею, а питання ціни за одиницю продукції за укладеними за переговорною процедурою договорами взагалі проігнороване (копію додаю).

Враховуючи необхідність отримання інформації, важливої для складання цього акта, АГС «СОВІСТЬ» листом від 08.06.2015 №06/08-2 звернулась до постачальника продукції рибної та риби обробленої чи консервованої Козелецького пансіонату – ПАТ «БАЗИС», яким наступного дня було надано необхідну інформацію (лист від 09.06.2015 №471 додаю) щодо цін, за якими вказану продукцію товариство постачало Козелецькому пансіонату.

При цьому, за вказаною відповіддю постачальника окремі товари за укладеними з Козелецьким пансіонатом договорами постачались за меншими цінами, ніж було визначено в договорах.

Проте, в порушення вимог **частини 1 статті 10 Закону** вказані зміни в укладені договори щодо зменшення цін на продукти харчування (якщо це мало місце) посадовими особами пансіонату також не були оприлюднені, або вказані зміни фактично не відбувались.

Запит АГС «СОВІСТЬ» від 08.05.2015 №3 від 08.06.2015 №06/08-2, депутатське звернення від 21.05.2015 №05/21-2, заява до прокуратури від 22.05.2015 №05/22-2, лист Козелецького пансіонату від 19.05.2015 №272, від 04.06.2015 №292, лист прокурора Козелецького району від 27.05.2015 №73-1246вих.15, відповідь ПАТ «БАЗИС» від 09.06.2015 №471 наведені у *додатку 2*.

7.2. Результати моніторингу інформації, розміщеної на веб – порталі Уповноваженого органу (tender.me.gov.ua, станом на 25.06.2015), та отриманої на відповідні запити щодо дотримання підвідомчими Департаменту установами вимог чинного законодавства при закупівлі палива, олів мастильних, ліків та окремих продуктів харчування (продукція рибна, риба оброблена чи консервована, м'ясо великої рогатої худоби та свіней, масло вершкове, сир сичужний та кисломолочний).

7.2.1 Ніжинський дитячий будинок – інтернат (далі за текстом - Ніжинський інтернат).

За оголошенням №042945 від 10.02.2015 Ніжинським інтернатом було розпочато процедуру закупівлі (запит цінових пропозицій) 200 найменувань ліків (код за державним класифікатором 016:2010 - 21.20.1) очікуваною вартістю – 200000 гривень.

За протоколом розкриття цінових пропозицій від 20.02.2015 №8 участь у процедурі прийняли дві фізичні особи – підприємці, та згідно із звітом про результати проведення процедури від 10.03.2015 №3 із суб'єктом підприємництва, цінова пропозиція якого була найменшою, 04.03.2015 був укладений договір №1-Т щодо постачання ліків на загальну суму 200000 гривень.

За додатковою угодою від 20.04.2015 вказаний договір було розірвано, а його фактичне виконання з часу укладання склало тільки на 31795,90 гривень.

При цьому, в недотримання вимог **частини 1 статті 36 Закону** не був оприлюднений запит цінових пропозицій, що фактично унеможливило прийняття участі у процедурі закупівлі суб'єктів підприємницької діяльності, яким запит не був спрямований установою.

Тим самим, був порушений один з основних принципів здійснення державних закупівель, визначених **статтею 3 Закону** – відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівлі, а відтак, ставить під сумнів дотримання таких принципів як максимальна економія та ефективність здійснення закупівель, а також запобігання корупційним діям і зловживанням.

Також, в зазначеному вище протоколі розкриття цінових пропозицій від 20.02.2015 №8 та в звіті про результати проведення процедури запиту цінових пропозицій від 10.03.2015 №3 відсутня інформація про ціну пропозиції кожного учасника.

Тим самим в протоколі розкриття цінових пропозицій та в звіті про результати запиту цінових пропозицій відсутня інформація, що передбачена відповідними документами, форми яких затверджені **наказом Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 15.09.2014 №1106** (далі за текстом – Наказ №1106) та порушені вимоги **частини 1 статті 19 Закону**.

Враховуючи зазначене та інші питання щодо здійснення цієї процедури та закупівлі окремих продуктів харчування Ніжинському інтернату був спрямований запит від 08.05.2015 №б, на який отримано відповідь від 19.05.2015 №403 (копії додаю).

За вказаним листом Спілку повідомлено, що запити цінових пропозицій були надіслані 4-м суб'єктам підприємницької діяльності, 2-ма з яких пропозиції подані не були. Укладений договір було розірвано через «підняття ціни виконавцем», а сам запит, на думку директора Ніжинського інтернату Гармаш О.В., було оприлюднено, про що свідчить витяг, який знаходиться у додатку 2 до цієї відповіді.

Слід зазначити, що у додатку 2 до листа, на який посилається директор Ніжинського інтернату, знаходиться документ, який є оголошенням про процедуру запиту цінових пропозицій, та не може підтверджувати оприлюднення на веб-порталі окремого документу - запиту цінових пропозицій.

При цьому, не оприлюднення запиту зазвичай є головною причиною незначної кількості учасників та порушує основні принципи здійснення державних закупівель, про що зазначено вище.

Крім того, на питання щодо закупівлі ліків для підопічних, враховуючи, що укладений за процедурою торгів договір було розірвано 20.04.2015 та придбання ліків

за ним, на погляд наших експертів, було недостатнім для нормального забезпечення підопічних інтернату на строк до укладання нового договору. До того ж, враховуючи, що нову процедуру на час складання запиту об'явлено не було, Ніжинським інтернатом відповідь по суті запиту не надано та зазначено, що нову процедуру закупівлі ліків розпочато 12.05.2015.

За даними, розмішеними на веб - порталі Уповноваженого органу, Ніжинським інтернатом за оголошенням №168205 від 15.05.2015 було розпочато процедуру запиту цінових пропозицій із закупівлі ліків, очікуваною вартістю 168205 грн. За протоколом розкриття пропозицій від 26.05.2015 №16 вказана процедура не відбулась через відсутність учасників. Внаслідок чого за оголошенням №142782 від 05.06.2015 інтернатом знов розпочато процедуру запиту цінових пропозицій із закупівлі ліків, очікуваною вартістю 168205 гривень.

При цьому, в порушення вимог **частини 1 статті 36 Закону** за вказаними вище процедурами також не було оприлюднено запит цінових пропозицій, що унеможлиблює подачу пропозицій суб'єктами підприємницької діяльності, яким не були спрямовані запрошення, що є **грубим** та, враховуючи зазначене вище, **систематичним** недотриманням посадовими особами Ніжинського інтернату принципів державних закупівель, визначених **статтею 3 Закону**.

Таким чином, відкритим залишилось питання не оприлюднення документів, що стосуються процедур закупівлі, як то визначено вимогами **Закону**, незрозумілими є підстави розірвання укладеного договору щодо постачання ліків, враховуючи, що **Законом** чітко регламентоване питання змін істотних умов договору, зокрема ціни товару, та, як наслідок, залишилось відкритим питання забезпечення підопічних Ніжинського інтернату ліками протягом періоду від дати розірвання договору – 20.04.2015 до щонайменше 25.06.2015 (дати до якої проводився моніторинг в рамках цієї експертизи).

Також Ніжинським інтернатом повідомлено, що закупівля продукції рибної, риби обробленої чи консервованої, сиру та м'яса проводилась без застосування процедур, визначених **Законом**, тому що очікувана вартість цього товару не перевищувала межу, визначену **статтею 2 Закону** та наданий перелік суб'єктів підприємництва, з якими були укладені відповідні договори, номенклатуру товару та ціни, за якими інтернатом проводиться придбання зазначених вище продуктів.

Запит від 08.05.2015 №б та відповідь на нього від 19.05.2015 №403 наведені у **додатку 3**.

7.2.2 Любецький психоневрологічний інтернат (далі за текстом – *Любецький інтернат*)

За даними веб – порталу Уповноваженого органу за відповідними процедурами торгів Любецьким інтернатом було укладено договори:

- з ПП «ТТ Нафта» за переговорною процедурою щодо постачання палива та олив мастильних (код за ДК 016:2010 – 19.20.2, оголошення №092274 від 23.03.2015) на загальну суму 315276,5 грн.;

- з ПАТ «Базис» за переговорною процедурою щодо постачання сиру сичужного та кисломолочного (код 10.51.4, оголошення №081482 від 12.03.2015) на загальну суму 223227,6 грн.;

- з ТОВ «Рондо – Трейд» за запитом цінових пропозицій щодо постачання риби обробленої чи консервованої (код 10.20.2, оголошення №013457 від 19.01.2015) на загальну суму 241990 грн.

Слід зазначити, що переговорні процедури щодо придбання палива та олив мастильних, а також сиру сичужного і кисломолочного було об'явлено після того, як двічі не відбулись відповідні запити цінових пропозицій.

При цьому, необхідно зазначити, що в оголошеннях про процедури запити цінових пропозицій щодо закупівлі сиру та безпосередньо в самому запиті предмет закупівлі сиру сичужного твердого комітетом з конкурсних торгів Любецького інтернату визначався наступним чином - «сир твердий «Російський»-50%».

Тобто, якщо постачальник має намір запропонувати іншу марку сиру твердого, такої ж або вищої жирності, то його пропозицію не повинні допустити до оцінки, тобто вказане визначення предмета закупівлі є **встановленням дискримінаційних вимог до учасників та прямим обмеженням конкуренції**, чим недотримані положення частини 3 статті 5 Закону.

Одночасно на питання АГС «СОВІСТЬ», яке було викладено у запиті від 08.05.2015 №105/08, щодо запрошення для участі у зазначених вище переговорних процедурах саме ПАТ «Базис» та ПП «ТТ Нафта», в.о. директора Любецького інтернату Полевик А.Г. за листом від 15.05.2015 №172 відповів, що вказані суб'єкти підприємницької діяльності подавали свої пропозиції під час процедур закупівлі, які проводились раніше (копії додаю). Інших мотивів запрошення вказаних учасників до переговорної процедури зазначено не було.

Поряд з цим, доволі дивним є наполегливість щодо спрямування запити цінових пропозицій одному і тому же виробнику сиру – ПАТ «Чернігівський молокозавод», яким пропозиція не була подана на перші торги. Аналогічно вказане товариство відреагувало і на друге запрошення.

В той же час, комітетом з конкурсних торгів Любецького інтернату відповідні запити були спрямовувались виключно 3-м потенційним учасникам - ПАТ «Базис», який подавав свої пропозиції, зазначеному вище ПАТ «Чернігівській молокозавод», який двічі проігнорував запрошення та в одному випадку фізичній особі – підприємцю, що зареєстрований у м. Городня, а в іншому, що зареєстрований у смт. Ріпки, якими вказані запрошення також були проігноровані.

Інших потенційних учасників процедур закупівлі сиру посадові особи Любецького інтернату знайти не змогли або не бажали.

За наданою відповіддю, процедури закупівлі ліків Любецьким інтернатом не проводились, тому що вартість закупівлі не перевищувала 100000 грн. та відповідно до вимог Закону не потребувала проведення торгів при укладанні з КП «Ліки України» та ТОВ «Добрый лікар» відповідних договорів.

Вказане підтверджується відповідними розрахунками до затвердженого кошторису доходів та видатків установи, отриманими АГС «СОВІСТЬ» від Департаменту.

Крім зазначеного, за річним планом закупівлі Любецького інтернату на 2015 рік, який було затверджено рішенням комітету від 16.12.2014 №30, передбачено проведення закупівлі за процедурою запити цінових пропозицій продукції рибної

свіжої, охолодженої чи замороженої (код 10.20.1) очікуваною вартістю 240000 гривень.

Проте, за всіма змінами до річного плану закупівель, що були оприлюднені проведення вказаної процедури торгів не передбачалось.

За інформацією, отриманою від Любецького інтернату, зміни до річного плану щодо необхідності вказаної процедури обумовлені потребою установи в закупівлі цього товару.

Одночасно, за розрахунками до затвердженого кошторису Любецького інтернату, підписаному від імені директора установи Солохненко О.А. та головного бухгалтера Волкович Н.В., передбачено, що норма витрат риби на харчування одного підопічного на день складає 100 грамів, вартість яких дорівнює 3,5 гривень.

Враховуючи кількість ліжок – днів, за якою проводився розрахунок до затвердженого кошторису, - 92150, на придбання риби Любецькому інтернату на 2015 рік виділено 322525 гривень.

Таким чином, або для харчування підопічних проведено заміну продукції рибної на інші продукти харчування, що мало відобразитися на збалансованості та якості їх харчування, або проводиться придбання цього товару без/до проведення відповідних процедур закупівлі, що може бути порушенням вимог **частини 5 статті 2 та частини 4 статті 40 Закону**.

Запит від 08.05.2015 №4 та відповідь на нього від 15.05.2015 №172 наведені у **додатку 4**.

7.2.3 Червоненський психоневрологічний інтернат (далі за текстом – *Червоненський інтернат*)

За даними, оприлюдненими на веб – порталі Уповноваженого органу протягом січня – травня поточного року Червоненським інтернатом за процедурою запити цінових пропозицій були укладені відповідні договори щодо придбання:

- риби обробленої чи консервованої (код за ДК 016-2010 – 10.2.2, оголошення №040988 від 09.02.2015) на загальну суму 208000 грн.;
- сиру сичужного та кисломолочного (код 10.51.4, оголошення №040979 від 09.02.2015) на загальну суму 280800 грн.;
- продукції рибної свіжої, охолодженої чи замороженої (код 10.20.1, оголошення №040971 від 09.02.2015) на загальну суму 261300,00 гривень.

При цьому, переможцем всіх зазначених вище процедур визнано ФОП Єрмак Тетяну Анатолівну, з якою 04.03.2015 були укладені відповідні договори.

До того ж, 18.03.2015 в договори щодо постачання продукції рибної та риби обробленої чи консервованої були внесені зміни щодо збільшення на 10 відсотків ціни за одиницю продукції.

При цьому, до внесення цих змін товар за укладеними договорами не поставлявся.

Крім того, за оголошенням №048471 від 13.02.2015 Червоненським інтернатом була розпочата процедура запити цінових пропозицій із закупівлі палива та олив мастильних (код 19.20.2) очікуваною вартістю 239000 грн. Участь у вказаних торгах прийняло 2 учасника та згідно із звітом про результати проведеної процедури від

26.02.2015 №2 зазначені торги визнані такими, що не відбулись, тому що ціна найкращої пропозиції перевищує очікувану суму закупівлі інтернату.

Проте, станом на 08.05.2015 нову процедуру закупівлі палива Червоненським інтернатом об'явлено не було.

В порушення вимог **частини 1 статті 36 Закону** на веб – порталі Уповноваженого органу не оприлюднені запити цінових пропозицій зазначених торгів, що значно зменшувало коло учасників та порушувало основні принципи проведення процедур закупівлі, визначених **статтею 3 Закону**.

Поряд з цим, під час процедури закупівлі сиру, окрім не оприлюднення запиту цінових пропозицій, предмет закупівлі сиру сичужного визначено наступним чином – «сир сичужний твердий Російський 50%».

Вказане визначення предмета закупівлі є **встановленням дискримінаційних вимог до учасників та прямим обмеженням конкуренції**, чим недотримані вимоги **частини 3 статті 5 Закону**.

Враховуючи викладене, АГС «СОВІСТЬ» до Червоненського інтернату було спрямовано запит щодо надання інформації стосовно вказаних процедур від 08.05.2015 №1, на який отримано відповідь від 15.05.2015 №159 (копію додаю).

За цим листом Червоненським інтернатом повідомлено, що відповідні запити цінових пропозицій щодо придбання продукції рибної, риби обробленої чи охолодженої та сиру сичужного і кисломолочного були спрямовані по кожній процедурі одним і тим самим 3-м фізичним особам – підприємцям.

Враховуючи вказане та не оприлюднення на веб – порталі Уповноваженого органу самого запиту експерти Спілки вважають, що відбулась **імітація процедури закупівлі, а не її проведення**.

На вказаний висновок також наштотує і той факт, що в договори на постачання продукції рибної і риби обробленої чи консервованої, які були укладені 04.03.2015, вже 18.03.2015 вносяться зміни, за якими ціна товару збільшується на 10 відсотків. При цьому **за період з часу укладання договору до часу внесення в нього змін (збільшення ціни) постачання товару не проводилось**.

Щодо не оприлюднення запитів цінових пропозицій, то АГС «СОВІСТЬ» було повідомлено, що закупівля товарів, робіт та послуг в Червоненському інтернаті відбувається виключно в рамках чинного законодавства, а «Підстави за яких не оприлюднено запити цінових пропозицій відсутні».

На логічне запитання щодо придбання на час спрямування запиту палива та олив мастильних, враховуючи, що процедуру визнано такою, що не відбулась, а очікувана вартість закупівлі складала 239000 грн., головою комітету з конкурсних торгів Леденко П.М. відповіді надано не було.

Одночасно було надано інформацію, що протягом січня, березня та квітня поточного року Червоненським інтернатом проводиться придбання палива у ТОВ «Оріон».

Поряд з цим, тільки 17.06.2015 за результатом проведеної процедури торгів (оголошення від 22.05.2015 №135940, очікувана вартість 120000 грн.) з ТОВ «Оріон» був укладений відповідний договір на постачання палива на загальну суму 115500 гривень.

Слід зазначити, що у попередньому році договір на постачання палива та олив мастильних на загальну суму 170000 грн. був укладений з ТОВ «Оріон» за результатом відповідної процедури торгів, а згідно з **частиною 6 статті 40 Закону** «дія договору про закупівлю може продовжуватися на строк, достатній для проведення процедури закупівлі на початку наступного року, в обсязі, що не перевищує 20 відсотків суми, визначеної в договорі, укладеному в попередньому році, якщо видатки на цю мету затверджено в установленому порядку».

Тобто пролонгувати договір, укладений у попередньому році, на початку цього року можливо було на суму, що не перевищує 34000 гривень.

На відповідний запит від 30.06.2015 №Е-5/1 (копію додаю), листом від 03.07.2015 №222 (копію додаю) Червоненським пансіонатом повідомлено, що протягом травня – червня закупівля палива здійснювалась тільки 23.06.2015, тобто після проведення відповідної процедури торгів.

Враховуючи викладене та специфіку діяльності Червоненського інтернату (наявність підсобного господарства) можливо зробити припущення про фактичне придбання установою палива протягом березня – квітня 2015 року без/до проведення відповідної процедури торгів, тобто можливе допущення посадовими особами інтернату порушень вимог **частини 5 статті 2 та частини 4 статті 40 Закону**.

Також Червоненським інтернатом повідомлено, що на придбання ліків передбачено 82900 грн., що не потребує проведення процедур закупівлі, визначеної **Законом** та їх закупівля здійснюється у КП «Ліки України».

Вказане підтверджується відповідними розрахунками до затвердженого кошторису установи на 2015 рік, отриманими АГС «СОВІСТЬ» від Департаменту.

Запити від 08.05.2015 №1, від 30.06.2015 №Е-5/1, лист від 01.07.2015 №07/01-2 та відповіді на них від 15.05.2015 №159, від 03.07.2015 №222 наведені у **додатку 5**.

7.2.4 Городнянський психоневрологічний інтернат (далі за текстом – *Городнянський інтернат*).

За даними веб – порталу Уповноваженого органу Городнянським інтернатом за результатами проведених запитів цінових пропозицій (оголошення №021933 від 26.01.2015 та №066772 від 26.02.2015) були укладені відповідні договори щодо постачання сиру сичужного на 56760 грн., кисломолочного на 97635 грн. та палива і олив мастильних на загальну суму 221800 гривень.

При цьому, слід зазначити, що в оголошенні про процедуру запити цінових пропозицій щодо закупівлі сиру та безпосередньо в самому запиті предмет закупівлі сиру сичужного твердого комітетом з конкурсних торгів Городнянського інтернату визначався наступним чином - «сир твердий (російський) 50 жир».

Таким чином взагалі не зрозуміло, що малось на увазі під уточненням у дужках з маленької букви (російський) - марка сиру, країну виробника та т.п.

Тобто, якщо, припустимо, що мова ідеться про марку сиру, то якщо учасник має намір запропонувати іншу марку сиру твердого - не «Російський», такої ж або вищої жирності, то його пропозиція не буде допущена до оцінки?

Вважаємо, що вказане визначення предмета закупівлі є **встановленням дискримінаційних вимог до учасників та прямим обмеженням конкуренції**, чим порушені вимоги **частини 3 статті 5 Закону**.

Поряд з цим, на веб-порталі Уповноваженого органу розміщено звіт про виконання договору, укладеного за результатом запиту цінових пропозицій з ПП «Юніон-ГПСС» щодо постачання палива та олив мастильних.

При цьому, за вказаною процедурою та, відповідно за укладеним договором, Городнянський інтернат придбав дизельне паливо та бензин у талонах, з місцем поставки – АЗС учасника – переможця та строком поставки – протягом 2015 року.

До того ж, оприлюднено повідомлення про внесення 10.06.2015 змін в укладений договір, в якому відсутні дані щодо змін внесених в істотні умови договору – ціни за одиницю продукції, чим недотримані вимоги **Інструкції щодо заповнення форми повідомлення про внесення змін до договору, затвердженої Наказом №1106**.

Враховуючи викладене Спілкою до Городнянського інтернату був спрямований запит (копію листа від 01.07.2015 №Е-5/3 додаю) щодо змін, внесених в зазначений вище договір, стосовно зменшення ціни на товар та щодо повного виконання цього договору.

За інформацією, отриманою від Городнянського інтернату на додатковий запит (копію від 07.07.2015 №179 додаю), зобов'язання за вказаним вище договором, укладеним з ПП «Юніон-ГПСС», на думку посадових осіб цієї установи, було виконано у повному обсязі.

Так, у відповіді зазначено, що «ПП „Юніон-ГПСС” поставлений товар (бензин автомобільний А 92, дизельне паливо) у вигляді талонів – довірчих документів, в обсязі передбаченому договором, а інтернатом проведено оплату. Дизельне паливо, бензин автомобільний А-92 відпускається з АЗС Учасника за довірчими документами (талони) на отримання товару відповідно „Правил роздрібної торгівлі нафтопродуктами”, затверджених Постановою Кабінету Міністрів № 1442 від 20.12.1997 р».

Одночасно така трактовка повного виконання умов договору щодо придбання палива та олив мастильних, укладеного бюджетною установою, експертами Спілки визначено як свідчення непрофесійності посадових осіб Городнянського інтернату.

Так, за умовами процедури закупівлі, яку проводив Городнянський інтернат, предметом закупівлі є чітко визначена кількість палива та олив мастильних за відповідними найменуваннями, а не талони.

До того ж, **пунктом 3 Інструкції про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України, затвердженої наказом Мінпаливенерго України, Мінтранзв'язку України, Мінекономіки України, Держспоживстандарту України від 20.05.2008 №281/171/578/155**, передбачено, що талон – «спеціальний талон, придбаний за умовами та відпускнуою ціною обумовленого номіналу, що підтверджує право його власника на отримання на АЗС фіксованої кількості нафтопродукту певного найменування і марки, які позначені на ньому».

Крім того, існують вимоги до бухгалтерського обліку в бюджетних установах, у тому числі щодо бухгалтерського обліку талонів на паливо та безпосереднього самого палива, за якими паливо та талони на нього – це доволі різні речі.

Таким чином талон – не є паливом, а є виключно правом на його отримання. Тому твердження про повне виконання зобов'язань за укладеним договором щодо постачання палива та олив мастильних - є явним перебільшенням.

Щодо даних про зміни ціни договору, то у відповіді інтернату від 07.07.2015 №179 зазначено, що укладеним договором була передбачена умова закупівлі товару з АЗС учасника по існуючій ціні на час проведення закупівлі, якщо ціна за одиницю товару менша акцептованої. Вказане призвело до зменшення суми договору на 39925 грн. та за додатковою угодою від 10.06.2015 № 5 були внесені відповідні зміни щодо зменшення суми закупівлі до 181875 гривень.

Інформацію щодо змін ціни на конкретний товар, який був придбаний інтернатом, кількість цього товару, придбаного за кожною зміненою ціною, кількість таких змін тощо, як то було передбачено запитом, надано не було.

Враховуючи викладене, Городнянському інтернату за супровідним листом від 09.07.2015 №07/09-1 був спрямований черговий запит від 09.07.2015 №Е/9-1 (копії додаю) та начальнику Департаменту спрямовано звернення від 10.07.2015 №07/10-1 (копію додаю) щодо сприяння проведення цієї громадської експертизи, зокрема щодо отриманню від Городнянського інтернату публічної інформації, необхідної для проведення цієї експертизи.

Листом від 16.07.2015 №186 (копію додаю) Городнянським інтернатом була надана необхідна інформація, за якою придбання талонів на палива та двох видів олив мастильних проводилось за цінами, які менші, ніж за укладеним договором.

Так, талони на дизпаливо та бензин А-92 придбавались 03.04.2015 по ціні відповідно 20,5 та 19 грн., а 17.04, 27.04 та 05.05.2015 по ціні 19,9 та 18,9 грн., що значно дешевше, ніж за укладеним договором. Аналогічно, дешевше, ніж за укладеним договором, 25.05.2015 було придбано 50 л. оливи мастильної М8В та 100 л. оливи мастильної М10.

Таким чином, в порушення вимог **частини 1 статті 10 Закону** посадовими особами Городнянського інтернату фактично не були своєчасно та повністю оприлюднені зміни, внесені в договір, укладений за результатом проведених торгів.

Процедури закупівлі продукції рибної, риби обробленої чи консервованої та ліків не проводились, тому що за інформацією, наданою Городнянським інтернатом на відповідний запит, вартість цих товарів не перевищує 100000 грн., а відтак, у відповідності до **статті 2 Закону** їх закупівля здійснюється без проведення торгів.

При цьому, як і інші інтернати договори на постачання ліків укладались з КП «Ліки України» та ТОВ «Добрий лікар», а продукції рибної та риби - з ТОВ «Рондо Трейд».

З урахуванням того, що кошторис Городнянського інтернату на 2015 рік було затверджено тільки 23.02.2015 та виходячи із розрахунків до затвердженого на рік кошторису, отриманими АГС «СОВІСТЬ» від Департаменту, існує доволі висока імовірність того, що необхідність у проведенні процедур торгів при закупівлі продукції рибної, риби обробленої чи консервованої та ліків дійсно була відсутня.

Запити від 08.05.2015 №5, від 01.07.2015 №Е-5/3, від 09.07.2015 №Е/9-1, лист від 09.07.2015 №07/09-1, звернення від 10.07.2015 №07/10-1, від 15.05.2015 №121, від 07.07.2015 №179, від 16.07.2015 №186 наведені у **додатку б**.

7.2.5 Орлівський психоневрологічний інтернат (далі за текстом – Орлівський інтернат).

За даними веб – порталу Уповноваженого органу Орлівським інтернатом за процедурою запити цінових пропозицій (код за ДК 016:2010 – 19.20.2, оголошення №094451 від 24.03.2015) було укладено договір щодо постачання палива та олив мастильних на загальну суму 237930 грн. та за переговорними процедурами щодо постачання продукції рибної (код 10.20.1, оголошення №103650 від 02.04.2015) на загальну суму 343850 грн., риби обробленої чи консервованої (код 10.20.2, оголошення №110385 від 10.04.2015) на загальну суму 308214,14 грн., сиру сичужного та кисломолочного (код 10.51.4, оголошення №110344 від 10.04.2015) на загальну суму 239409,60 гривень.

При цьому, переговорні процедури щодо закупівлі зазначених вище продуктів харчування було застосовано внаслідок того, що процедури торгів, які проводились раніше, двічі визнавались такими, що не відбулись, внаслідок подання тільки однієї пропозиції (від ПАТ «Базис»).

Слід зазначити, що за інформацією Орлівського інтернату від 18.05.2015 №166 (копію додаю), отриманою на відповідний запит від 08.05.2015 №05/08-2 (копію додаю), запити цінових пропозицій щодо закупівлі сиру, продукції рибної та риби обробленої чи консервованої, двічі спрямовувались одним і тим самим суб'єктам підприємницької діяльності, які не надавали своїх пропозицій, відповідно, ні на перший запит, ні на другий.

Вказане, разом з іншими факторами, призвело до того, що двічі у процедурі закупівлі зазначених вище продуктів харчування приймав участь тільки один учасник, якому спрямовувався запит, що вказує на **недостатньо професійну роботу посадових осіб інтернату із вибору потенційних учасників торгів**.

Поряд з цим, внаслідок відміни процедур торгів договори на постачання зазначених вище продуктів були укладені тільки наприкінці квітня 2015 року. Таким чином постає питання щодо повноцінного харчування підопічних протягом березня – квітня поточного року.

На питання: чому саме до переговорної процедури із закупівлі сиру та риби обробленої чи консервованої було запрошено ПАТ «Базис», а до переговорної процедури закупівлі продукції рибної – ФОП Кулік Л.К. надано відповідь, що вказаних учасників було запрошено на підставі моніторингу ринку, можливості постачати якісний товар та аналізу цін.

Поряд з зазначеним, в порушення вимог **частини 1 статті 10 Закону** не були оприлюднені протоколи розкриття пропозицій конкурсних торгів із закупівлі сиру, продукції рибної та риби обробленої чи консервованої (оголошення №026076 та №026194 від 29.01.2015, №057952 та №058225 від 20.02.2015, №067183 від 27.02.2015 та №084518 від 16.03.2015), в яких прийняв участь один учасник та які було визнані такими, що не відбулись.

Поряд з цим, всупереч **Інструкції щодо заповнення форми звіту про результати проведення процедури запити цінових пропозицій, затвердженої**

Наказом №1106, у звітах за результатами цих торгів не зазначено про ціну пропозиції учасника, який її подав.

За відповіддю Орлівського інтернату «у зв'язку з визнанням процедур такими, що не відбулись, згідно статті 30 ЗУ «Про здійснення державних закупівель» так як було подано лише одну тендерну пропозицію. Пропозиція, що була подана не відкривалась, тому протокол розкриття не оприлюднювався на веб-порталі».

За інформацією інтернату процедура закупівлі ліків не проводилась так як обсяг асигнувань за кодом економічної класифікації 2220 «Медикаменти та перев'язувальні засоби» складає 190650 грн., а асортимент товару, що закуповується, доволі значний, зокрема: ліки, памперси, шприци, рукавички тощо, тобто товар, який за державним класифікатором є окремим предметом закупівлі, до того ж із вартістю менше 100000 грн. (без ПДВ).

Запит від 08.05.2015 №2 та відповідь на нього від 18.05.2015 №166 наведені у **додатку 7**.

7.2.6 Козелецький пансіонат.

За даними веб – порталу Уповноваженого органу протягом січня - травня 2015 року проведено 8 процедур щодо закупівлі зазначених вище продуктів харчування, з яких тільки 4 - відбулись та завершені із визначенням переможців та укладанням з ними відповідних договорів.

Так, за процедурою відкритих торгів (оголошення за №008769 та №008813 від 15.01.2015) були укладені відповідні договори щодо придбання сиру сичужного та кисломолочного (код за ДК 016-2010 – 10.51.4) на загальну суму 273460,50 грн. та масла вершкового вагового (фасованого по 10-20 кг.), жирністю 72,5 % (код 10.51.3) на загальну суму 113355 гривень.

При цьому, економічно недоцільним є придбання Козелецьким пансіонатом сиру кисломолочного 5% жирності фасованого у пачці, який на 1 – 1,5 грн. дорожчий, ніж не фасований, який придбавають всі інші установи.

За переговорною процедурою (оголошення №095834 та №095854 від 25.03.2015) були укладені відповідні договори щодо придбання продукції рибної свіжої, охолодженої чи замороженої (код 10.20.1) на загальну суму 351840 грн. та риби обробленої чи консервованої (код 10.20.2) на загальну суму 657900 гривень.

Вказані переговорні процедури були застосовані внаслідок того, що двічі були відмінені відповідні відкриті торги (оголошення №008793 і №008807 від 15.01.2015 та №060681 і №060729 від 23.02.2015). При цьому, зазначені відкриті торги були відмінені через подання до участі в них менше двох пропозицій.

Слід зазначити, що на веб – порталі Уповноваженого органу не були оприлюднені протоколи розкриття пропозицій відкритих торгів, які було визнано такими, що не відбулись, та звітів про їх результати. При цьому, за інформацією, отриманою від Козелецького інтернату один учасник постійно подавав свої пропозиції для участі в цих процедурах.

Зазначені дії посадових осіб Козелецького пансіонату суперечать вимогам **частини 1 статті 10 Закону, частини 2 статті 19 Закону.**

Крім того, не були оприлюднені ціни за одиницю продукції рибної та риби обробленої чи консервованої за договорами, укладеними за вказаними вище процедурами.

Враховуючи вказане та інші питання, що виникли у експертів АГС «СОВІСТЬ», Козелецькому пансіонату, як і іншим установам, був спрямований запит, на який директором пансіонату Шапкою М.В. надано доволі дивну відповідь, про що було зазначено вище за текстом акта у пункті 7.1.2.

Так, у відповіді на питання Спілки щодо не оприлюднення протоколів розкриття пропозицій та звітів про результати процедур директором пансіонату Шапкою М.В. зазначено, що відповідна інформація не була оприлюднена «так як торги не відбулись».

На питання Спілки щодо підстав запрошення до вказаних вище переговорних процедур саме ПАТ «Базис», було зазначено, що відкрити торги не відбувались, тому що участь в них прийняло тільки ПАТ «Базис», процитовані окремі вимоги Закону та зроблений висновок, що «участь ПАТ «Базис» у процедурі державної закупівлі була вільною».

Про інші (будь-які) мотиви запрошення саме цього суб'єкта підприємницької діяльності до переговорної процедури у відповіді зазначено не було.

Щодо не проведення процедур при закупівлі ліків, палива та м'яса, то у відповіді зазначено, що сума, яка передбачена на придбання ліків та палива, не підпадала під межу, визначену Законом, а м'ясо в установі - власного виробництва.

При цьому, за даними до затвердженого кошторису Козелецького пансіонату на 2015 рік та розрахунків до нього за окремими кодами економічної класифікації, що були надані Департаментом, на придбання:

- медикаментів та перев'язувальних засобів (КЕКВ 2220) пансіонату виділено **339600 грн.**, з яких за відповідним розрахунком тільки 89700 грн. - планується витратити на придбання деззасобів, 23600 грн. – на перев'язувальні засоби та 226300 грн. – на придбання медикаментів, виходячи з витрат на один ліжко-день у розмірі 2 грн. та наявності 310 підопічних;

- палива та олив мастильних виділено 148008,9 гривень.

Одночасно, згідно з **частиною 1 статті 2 Закону** передбачено, що процедури закупівлі, визначені цим **Законом**, застосовуються у випадку придбання товару за державні кошти на суму понад 100000 грн. При цьому, згідно із **статтею 35 Закону** при придбанні товару на суму до 300000 грн. може застосовуватися процедура запити цінових пропозицій.

На підставі вищевикладеного **експерти Спілки ставлять під сумнів законність дій комітету з конкурсних торгів** щодо не включення закупівлі медичних препаратів (ліків) та палива і олив мастильних до річного плану державних закупівель та, відповідно, проведення процедур запити цінових пропозицій при їх закупівлі.

7.2.7 Чернігівський геріатричний пансіонат (далі за текстом - *Чернігівський пансіонат*)

Чернігівським пансіонатом процедури закупівлі ліків та продуктів харчування на 2015 рік були розпочати ще у 4 кварталі 2014 року та за їх результатами в грудні 2014 року та січні – лютому 2015 року були укладені відповідні договори.

Так, за процедурою відкритих торгів (оголошення №206009 від 09.12.2014) був укладений договір щодо придбання ліків (код за ДК 016:2010 – 21.20.1) на загальну суму 495474,25 гривень.

Слід зазначити, що до проведення цієї процедури закупівлі, торги щодо придбання ліків на 2015 рік двічі відмінялися (оголошення № 175472 від 10.10.2014 та №193199 від 18.11.2014). В першому випадку через те, що найкраща пропозиція була більша, ніж сума запланована на вказану закупівлю, а в другому – через подання пропозиції тільки одним учасником.

При цьому, під час процедури торгів за оголошенням №193199 від 18.11.2014 посадовими особами Чернігівського пансіонату не було оприлюднено відповідний звіт, чим порушено вимоги **частини 1 статті 10 та частини 2 статті 19 Закону**.

За відповідними процедурами торгів (оголошення №178918 від 20.10.2014, №180226 від 22.10.2014, №185388 від 03.11.2014, №202782 від 04.12.2014, №205758 від 09.12.2014) Чернігівським пансіонатом були укладені договори щодо придбання продуктів харчування, а саме: від 16.12.2014 №1 щодо закупівлі продукції рибної свіжої, охолодженої чи замороженої на загальну суму 571152 грн.; від 08.12.2014 №3 щодо закупівлі риби обробленої чи консервованої на загальну суму 265157,60 грн.; від 31.12.2014 №16 та №18 щодо закупівлі сиру кисломолочного та твердого на загальну суму 389192,2 грн.; від 10.02.2015 №5 щодо закупівлі масла вершкового на загальну суму 113917,50 грн.; від 05.01.2015 №19 щодо закупівлі м'яса великої рогатої худоби та свиней.

При цьому, всі вказані договори були укладені з фізичною особою – підприємцем Туровець О.М., яка зареєстрована у м. Бровари (Київська область).

Слід зазначити, що за відповідною документацією з конкурсних торгів із закупівлі вказаних продуктів харчування було передбачено, що зміни щодо збільшення ціни товару на 10 відсотків відбуваються за вимогами Закону та не раніше 90 днів з часу розкриття пропозицій конкурсних торгів.

Також, документаціями конкурсних торгів передбачено, що у разі невиконання однією із сторін зобов'язань за укладеним договором, інша сторона має право розірвати цей договір, повідомивши про це іншу сторону за 30 днів.

Під час вказаного моніторингу з'ясовано, що договори на постачання продукції рибної та риби обробленої чи консервованої були розірвані в квітні 2015 року та в договори щодо постачання риби обробленої чи консервованої, м'яса, масла та сиру вносились зміни щодо збільшення ціни за одиницю продукції.

При цьому, за даними, оприлюдненими на веб – порталі Уповноваженого органу, розірвання договорів проводилось за листами постачальника, які були надіслані пансіонату за місяць до цього, а підвищення цін відбувалось не раніше 90 днів з часу розкриття пропозицій.

Так, згідно із звітом про виконання договору щодо постачання продукції рибної свіжої, охолодженої чи замороженої, договір від 16.12.2014 №1, укладений з ФОП Туровець О.М. на загальну суму 571152,00 грн., із строком дії з 01.01.2015 по 31.12.2015, розірвано 09.04.2015 «у зв'язку з суттєвим зростанням вартості паливо-

мастильних матеріалів та середньої ринкової ціни на товар в порівнянні з ціною, встановленою в тендерній пропозиції лист №26 від 10.03.2015».

При цьому, виконання вказаного договору до часу його розірвання склало 38541,02 грн., або майже 7 відсотків загального обсягу, визначеного договором.

Тобто, з 14600 кг. хеку свіжомороженого, який був необхідний для харчування підопічних у 2015 році, у I кварталі 2015 року було поставлено менше 1000 кг.

За звітом про виконання договір від 08.12.2014 №3 щодо постачання риби обробленої чи консервованої, укладений із ФОП Туровець О.М. на загальну суму 265157,60 грн., із строком дії з 01.01.2015 по 31.12.2015, було розірвано також 09.04.2015 за аналогічних підстав та за листом постачальника від 10.03.2015 №25.

При цьому, вказаний договір на час його розірвання також був виконаний тільки на 6 відсотків.

Поряд з цим, в нього 24.03.2015 були внесені зміни, за якими ціну на товар було підвищено на 10 відсотків, а станом на 23.03.2015 за укладеним договором було поставлено 480 кг. оселедця с/с з 3080 кг., передбаченого укладеним договором, на загальну суму 16646,4 грн., іншу рибу оброблену та консервовану взагалі до пансіонату не поставлялось.

Слід зазначити, що наступна процедура закупівлі відбулась тільки в квітні та травні 2015 року та договори були укладені 05.05.2015 року, а постачання товару за ними відбудеться не раніше 15 травня 2015 року.

Враховуючи викладене та питання, що виникли за іншими закупівлями, Спілкою був спрямований запит від 12.05.2015 №05/12-2 (копію додаю) щодо надання Чернігівським пансіонатом інформації, зокрема щодо переваг (зисків), отриманих пансіонатом та/або підопічними від розірвання зазначених вище договорів, узгодженість підстав дострокового розірвання договорів з вимогами документації конкурсних торгів, підстав (причин) виконання цих договорів за 3 місяці поточного року тільки на 7 відсотків та яким чином проводилось забезпечення підопічних продукцією рибною та рибою обробленою і консервованою.

Листом від 20.05.2015 №170 (копію додаю) Чернігівським пансіонатом надано відповідь, за якою договори були розірвані тому що постачальник повідомив, що він не може виконувати взяті на себе зобов'язання, через подорожчання цього товару на ринку у тому числі через збільшення курсу валют (товар імпортований).

При цьому, питання переваг, отриманих пансіонатом та/або підопічними від розірвання договорів на постачання продукції рибної та риби обробленої чи консервованої було проігноровано.

Аналогічно, щодо причин, за якими договір на постачання продукції рибної та риби обробленої чи консервованої, за період з 01.01.2015 – 08.04.2015 було виконано на 7 та 6 відсотків заступник директора пансіонату (на той час) Кулага В.В. вважає, що вказане обумовлено проблемами постачальника, які пов'язані з подорожчанням товару.

Також, зазначено, що харчування підопічних продукцією рибною та рибою протягом січня – травня поточного року проводилось «за рахунок рибних консервів, які були придбані Пансіонатом у 2014 році, а використовувались для харчування у 2015 році, що не суперечить натуральним нормам харчування».

Тобто за I квартал поточного року пансіонатом майже не отримувалась продукція рибна (хек заморожений) риба слабо солена та консерви рибні, а

харчування підопічних «начебто» проводилось за рахунок консерви, придбаної у 2014 році.

Нагадаємо, що вказане відбувалось внаслідок проблем, які виникли у постачальника, який свідомо приймав участь у процедурах закупівлі, подавав найкращу пропозицію, уклав відповідні договори, за якими були чітко врегульовані питання зміни істотних умов та він мав їх вивчити під час подання пропозицій та, найголовніше, внаслідок бажання посадових осіб Чернігівського пансіонату іти на зустріч постачальнику та на стадії підготовки документації з конкурсних торгів не підстрахуватися - вимагаючи від переможця забезпечення виконання договору.

Поряд з цим, питання підвищення цін, у тому числі і у зв'язку із коливанням курсу валюти, якщо товар імпортований, інфляційних процесів достатньо врегульоване **Законом**, тому, на наш погляд, з боку керівництва Чернігівського пансіонату є непрофесійними, незрозумілими, безпідставними дії щодо розірвання договорів на постачання продуктів харчування до пансіонату.

І найголовніше. Згідно з **Натуральними добовими нормами харчування в інтернатних установах для громадян похилого віку та інвалідів, вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації сфери управління Мінсоцполітики, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 13.02.2002 №324** (далі за текстом – Норма №324), встановлена добова норма для громадян, що мешкають в геріатричному пансіонаті, риби – 100 грамів на добу та рибної консерви і оселедця – 50 грамів на добу.

При цьому зазначено, що добова норма таких продуктів як риба сумується за 7-10 днів і реалізується у 2-3 прийомах протягом цього періоду.

Враховуючи, що згідно з розрахунком до кошторису при обґрунтуванні суми асигнувань, виділених на придбання медикаментів та продуктів харчування, посадові особи Чернігівського пансіонату використовували різну кількість ліжко-днів (тобто різну кількість підопічних), то вважаємо за доцільним проведення відповідних розрахунків кількості риби та консервів рибних, необхідних для харчування підопічних протягом 01.01.2015 - 15.05.2015, в двох варіантах:

- за кількістю ліжко – днів на рік, використаних відповідальними особами пансіонату при розрахунку потреби в коштах на медикаменти, - 131400, потреба в рибі за період з 01.01.2015 по 15.05.2015 складає 4860 кг. $(131400/365*135*100/1000)$, а консерви рибної і оселедця – 2430 кг. $(131400/365*135*50/1000)$;

- за кількістю ліжко – днів на рік, використаних при розрахунку потреби в коштах на продукти харчування, - 99715, потреба в рибі за період з 01.01.2015 по 15.05.2015 складає 3688 кг. $(99715/365*135*100/1000)$, а консерви рибної і оселедця – 1844 кг. $(99715/365*135*50/1000)$.

Також, вказаними **Нормами №234** передбачена можливість заміни відсутніх продуктів харчування згідно із затвердженими МОЗ нормами. Проте, вважаємо, що повноцінно замінити рибу іншими продуктами також було не можливо через аналогічні проблеми, про що зазначено далі за текстом.

Нагадаємо, що за укладеними з ФОП Туровець О.М. договорами було поставлено менше 1000 кг. хеку та менше 600 кг. оселедця та консерви рибної, або менше 30 відсотків від потреби на цей період, тому експерти Спілки, спираючись на

вищенаведені розрахунки вважають, що твердження посадових осіб Чернігівського пансіонату про харчування підопічних у відповідності до натуральних норм є **хибними та не відповідають дійсності.**

Після отримання від ФОП Туровець О.М. повідомлення про розірвання договорів Чернігівським пансіонатом 13.03.2015 були оприлюднені оголошення про проведення процедур закупівлі продукції рибної, та риби обробленої чи консервованої, відповідно за № 084044 на очікувану вартість 553800 грн. та №084125 на очікувану вартість 299150 гривень.

Для участі у вказаних процедурах тільки одним суб'єктом підприємництва були подані свої пропозиції, внаслідок чого вказані процедури визнані такими, що не відбулись.

Одночасно, всупереч вимог **частини 1 статті 19 Закону та Інструкції щодо заповнення форми звіту про результати проведення процедури відкритих і двоступеневих торгів та попередньої кваліфікації, затвердженої Наказом №1106** у звітах про результати вказаних процедур від 30.03.2015 №18 та №19 про подання цієї пропозиції зазначено не було.

02.04.2015 Чернігівським пансіонатом на веб – порталі Уповноваженого органу були розміщені оголошення про процедури закупівлі продукції рибної та риби обробленої чи консервованої відповідно за №104102 та №104111.

За результатом вказаних процедур з двома суб'єктами підприємницької діяльності 05.05.2015 були укладені відповідні договори на загальну суму 493070,0 грн. та 299139 гривень.

Слід зазначити, що за документацією з конкурсних торгів щодо закупівлі продукції рибної свіжої, охолодженої чи замороженої (код 10.20.1) окрім продукції рибної до предмету закупівлі включено 2500 кг. товстолобика свіжого.

Проте, виходячи із даних, що були оприлюднені, та відповіді пансіонату можливо зробити висновок, що за ДК 016:2010 товстолобик свіжий, як предмет закупівлі, необхідно визначати за кодом 03.00.2 «Риба свіжа чи охолоджена».

Таким чином при визначенні товару за предметом закупівлі продукції рибної свіжої, охолодженої чи замороженої комітетом з конкурсних торгів Чернігівського пансіонату були **порушені вимоги пункту 2.1 Порядку визначення предмета закупівлі, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 26.07.2010 №921** (далі за текстом – Порядок №921).

Вказане значно звужувало коло суб'єктів підприємництва, які мали можливість подати свої пропозиції та, відповідно, обмежувало конкуренцію. Так, при правильному обранні предмета закупівлі: окремо продукції рибної та окремо риби свіжої у закупівлях мали можливість прийняти участь суб'єкти підприємництва, які є постачальниками та/або виробниками, наприклад, продукції рибної або риби свіжої. Тем більше, що на території Чернігівської області є виробники риби свіжої.

За відповіддю пансіонату включення товстолобика до предмета закупівлі продукції рибної відбувалось внаслідок того, що вартість цієї риби значно менша, ніж вартість продукції рибної, тобто підстави порушення зазначеного вище **Порядку №921** є незрозумілими.

При цьому, питання дешевизни товстолобика свіжого є доволі умовним, тому що під час моніторингу, який проводиться за документами, що оприлюднені на веб – порталі Уповноваженого органу, доволі важко визначити вартість цієї риби чищеної,

без голови тощо, тобто тієї часті, яку споживають підопічні. Одночасно постає питання щодо наявності умов для зберігання цього товару в пансіонаті.

За результатами відповідної процедури торгів щодо закупівлі Чернігівським пансіонатом сиру кисломолочного (5% жирності) та сиру твердого (50% жирності) 31.12.2014 з ФОП Туровець О.М. було укладено два договори №16 та №18 відповідно на 224694 грн. та 164498,20 гривень.

При цьому, за документацією конкурсних торгів щодо закупівлі сиру предмет закупівлі сиру твердого визначено наступним чином – «найменування товару - сир сичужний тертий, у порошку, блакитний та інший неперероблений (крім свіжого сиру), асортиментний перелік - сир сичужний твердий «Російський». До того ж, не було визначено жирність сиру твердого, який мав намір придбати Чернігівській пансіонат.

Тобто, якщо потенційний учасник мав намір запропонувати іншу марку сиру твердого, навіть якщо його якість буде кращою, ніж сиру «Російського», то пропозиція цього учасника не буде допущена до оцінки.

Вказані дії комітету з конкурсних торгів Чернігівського пансіонату є встановленням дискримінаційних вимог до учасників та прямим обмеженням конкуренції, чим порушені вимоги **частини 3 статті 5 та частини 3 статті 22 Закону**.

За даними, розміщеними на веб-порталі Уповноваженого органу, до укладених договорів вносились відповідні зміни щодо збільшення ціни сиру на 10 відсотків, а саме: 03.04.2015 та 15.05.2015 – сиру кисломолочного та 07.05.2015 – сиру твердого.

Вказані договори були укладені на період з 01.01.2015 по 31.12.2015, а зміни вносились не раніше, ніж за 90 днів від дати розкриття пропозиції учасника.

Однак, на час внесення перших змін (по 02.04.2015 включно) до пансіонату було поставлено 591 кг. сиру кисломолочного по ціні, визначеної у договорі - 32,40 грн. за кг., на загальну суму 19148,40 грн.. Тобто, з 6935 кг. сиру, який необхідно поставити протягом 2015 року, за I квартал 2015 року було поставлено тільки 9 відсотків загального обсягу закупівлі.

На час внесення змін до договору на постачання сиру твердого (06.05.2015) до пансіонату було поставлено тільки 17,77 кг. цього продукту, за ціною, зазначеною у договорі – 59,30 грн., на загальну суму 1054,00 гривень.

При цьому, загальний обсяг закупівлі сиру твердого за договором (протягом 2015 року) складав 2774 кг., тобто за 4 місяці поточного року було поставлено менше 1 відсотка продукції, визначеної в укладеному договорі.

Враховуючи викладене, а також те, що за зазначеними вище **Нормами №324** чітко визначені добові норми харчування підопічних сиром та порядок цього харчування (реалізація добової норми, можливість заміни), при проведенні такої закупівлі сиру виникли доволі суттєві сумніви щодо збалансованого та достатнього харчування підопічних.

Так, потреба установи в сирі кисломолочному, виходячи з вимог **Норм №324**, кількості ліжко – днів, зазначених у розрахунках до затвердженого кошторису, за період з 01.01.2015 по 02.04.2015 (час до внесення змін) складає 1656 кг. (131400/365*92*50/1000), або 1257 кг. (99715/365*92*50/1000).

Одночасно, нагадаємо, що за цей період за укладеним 31.12.2014 договором фактично було поставлено 591 кг. сиру кисломолочного, або менше 47-35 відсотків від потреби, визначеної за **Нормами №324**.

Потреба в сирі сичужному твердому за період з 01.01.2015 по 06.05.2015 складала 907 кг. (131400/365*126*20/1000), або 688 кг. (99715/365*126*20/1000).

Нагадаємо, що за цей період за укладеним 31.12.2014 договором фактично було поставлено 17,77 кг. сиру твердого, або менше 3 відсотків від потреби, визначеною за **Нормами №324**.

Слід зазначити, що за інформацією Чернігівського пансіонату за договорами, укладеними 31.12.2014 за результатом проведеної процедури торгів, постачання сиру кисломолочного розпочалось тільки з 02.03.2015, а сиру сичужного твердого з 05.05.2015.

Для постачання сиру кисломолочного з 01.01.2015 був пролонгований договір від 29.01.2014 №5, укладений за результатом відповідної процедури торгів, проведеної за скороченою процедурою в січні 2014 року (оголошення №234572 від 30.12.2014).

Слід зазначити, що вказаний договір також був укладений з беззмінним постачальником продуктів харчування до пансіонату - ФОП Туровець О.М.

За цим договором протягом січня та лютого 2015 року було поставлено 1105 кг. сиру кисломолочного (5% жирності) по ціні 40,9 грн. за загальну суму 45194,50 гривень.

Тобто, при наявності договору, укладеного з ФОП Туровиць О.М. щодо постачання протягом 2015 року сиру кисломолочного за ціною 32,40 грн., посадові особи Чернігівського пансіонату пролонгують договір, укладений з цим підприємцем у попередньому році та здійснюють придбання зазначеного товару у кількості 1105 кг. за ціною 40,9 грн., тобто на 8,5 грн. дорожче. Завдяки цьому загальна **переплата склала 9392,5** гривень.

Явно помилково і, можливо, виключно для казначейської служби, звіт про результати процедури закупівлі сиру, за яким укладені договори від 31.12.2014, датований 02.03.2015.

При цьому, пропозиція переможця була акцептована 02.12.2014, дані про акцепт оприлюднені 09.12.2014, договір укладено 31.12.2014, а оголошення про результати проведеної процедури було оприлюднено ще 13.01.2015.

Вищевказане експерти Співки пояснюють наступним. **Законом** чітко передбачені строки оцінки пропозицій, акцепту, укладання відповідного договору та оприлюднення цієї інформації на веб-порталі Уповноваженого органу, а строків щодо складання звіту **Законом** не встановлено, одночасно встановлені строки оприлюднення звіту, який вираховується з дати його затвердження.

Поряд з цим, у відповідності до **частини 2 статті 31 Закону** Чернігівський пансіонат мав право укласти договір не раніше 20.12.2014 та до 01.01.2015, тобто договір можливо було укласти на 11 днів раніше, ніж це було зроблено.

Поряд з цим, **частиною 3 статті 7 Закону** передбачено, що орган державної казначейської служби до здійснення оплати за договорами про закупівлю перевіряє наявність та відповідність укладеного договору про закупівлю звіту про результати проведення процедури закупівлі.

Одночасно, пунктом 2.2 Порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 02.03.2012 №309 розпорядники бюджетних коштів протягом 7 робочих днів з дати взяття бюджетного зобов'язання, яким в даному випадку є укладання договору, подають до відповідного органу казначейської служби реєстр бюджетних зобов'язань за відповідною формою і оригінали документів або їх копії, засвідчені в установленому порядку, що підтверджують факт взяття бюджетного зобов'язання.

За умови взяття бюджетного зобов'язання, за яким застосовуються процедури закупівель товарів, робіт і послуг, розпорядник бюджетних коштів протягом 7 робочих днів з дати, зазначеної у звіті про результати проведення процедури закупівель, подає додатково, крім документів, зазначених вище, оригінали документів або їх копії, засвідчені в установленому порядку, що підтверджують проведення закупівлі та передбачені законодавством у сфері державних закупівель.

Таким чином, за відповідним бажанням і необхідністю з початку січня 2015 року постачальник мав виконувати свої зобов'язання, тобто установа мала можливість отримувати сир кисломолочний за ціною 32,4 грн. за кг., та в оптимально короткі строки підготувати звіт про результати процедури торгів і здійснювати оплату отриманого товару.

Проте, як зазначено вище, такого бажання не було, перш за все у керівництва Чернігівського пансіонату.

Поряд з цим, оголошення про результати цієї процедури торгів були оприлюднені з порушенням строків, визначених **частиною 1 статті 32 Закону**.

В якості прикладу щодо швидкості прийняття рішення, оприлюднення інформації та одночасного дотримання строків, визначених **Законом** експерти Спілки пропонують розглянути випадок коли Чернігівським юридичним коледжем Державної пенітенціарної служби за оголошенням №053330 від 16.02.2015 проводились відкриті торги із закупівлі продукції рибної.

Розкриття пропозицій учасників відбулось – 18.03.2015, рішення про акцепт було прийнято – 19.03.2015, оголошення про акцепт оприлюднено 24.03.2015, договір укладено 09.04.2015, а оголошення про результати цієї процедури оприлюднено 14.04.2015 та цього ж дня складено звіт про результати цих торгів.

Аналогічно, проводяться процедури закупівлі іншими установами, у посадових осіб яких є необхідність в проведенні відповідних процедур закупівлі, укладання договорів, отриманні товару за ними та його оплати в оптимально короткі строки і в межах визначених **Законом**.

За інформацією, отриманою від Чернігівського пансіонату, 424,51 кг. сиру сичужного твердого, який був придбаний 11.12.2014 за договором від 29.01.2014 №6, що був укладений з ФОП Туровець О.М., **знаходились у вказаного постачальника на відповідальному зберіганні** та постачалися на початку 2015 року до пансіонату за потребою.

Крім того, з 01.01.2015 на 29620,50 грн. був пролонгований зазначений вище договір від 29.01.2014 №6 щодо постачання сиру сичужного твердого (50% жирності),

який був укладений з ФОП Туровець О.М. за результатом відповідної процедури торгів. За цією пролонгацією пансіонатом отримано 455 кг. сиру.

Постачання сиру за договором, укладеним 31.12.2014, розпочалось тільки з 05.05.2015.

По-перше, зовсім економічно не виправданим є придбання сиру твердого 11.12.2014, який залишився у постачальника та, начебто, щонайменше протягом січня 2015 року поставлявся до пансіонату, тобто 1,5 місяці знаходився на відповідальному зберіганні. При цьому, враховуючи, що у вказаного товару є обмежений термін використання, то можливо припустити, що фактично вказані дії є, або попереднім авансуванням ФОП Туровець О.М., що суперечить **вимогам пункту 1 та 2 Постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 №117 «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти»** (далі за текстом – Постанова №117), або навмисними діями щодо сприяння цьому постачальнику вигравати торги, пропонуючи низькі ціни та одночасно поставляючи цей товар, начебто залишений у нього на відповідальному зберіганні, по вищим цінам, ніж за укладеним на 2015 рік договором, до того ж із попередньою оплатою.

По – друге, ціна сиру за договором, укладеним 31.12.2014, складала 59,30 грн., а ціна сиру, який поставлявся цим же підприємцем на початку 2015 року за договором від 29.01.2014 №6 складала 65,10 грн., або на 5,80 грн. більше.

Проте, через причини, зазначені вище щодо придбання сиру кисломолочного, придбання сиру сичужного твердого проводилась за ціною, що була вище, ніж ціна за договором від 31.12.2014. **Загалом різниця склала 5101 гривень.**

Дійсно, необхідно зазначити, що **частиною 6 статті 40 Закону** передбачена можливість продовжувати дію договору про закупівлю на строк, достатній для проведення процедури закупівлі на початку наступного року, в обсязі, що не перевищує 20 відсотків суми, визначеної в договорі, укладеному в попередньому році.

Однак, торги щодо закупівлі сиру були проведені, а відповідний договір було укладено 31.12.2014. Таким чином, вважаємо, що пролонгація договору від 29.01.2014 №5 та №6 є такою, що не відповідає вимогам **частини 6 статті 40 Закону**, не була обумовлена необхідністю, та, тим більше, економією бюджетних коштів.

Таким чином зазначені вище дії посадових осіб Чернігівського пансіонату при закупівлі сиру сичужного та кисломолочного експерти Спільки вважають такими, що суперечать вимогам **чинного законодавства, зазначеному по тексту акта, та фактично призвели до збитків, завданих установі та обласному бюджету**, на загальну суму **14493,5 гривень.**

За результатом відповідної процедури торгів (оголошення №202782 від 04.12.2014) Чернігівським пансіонатом з ФОП Туровець О.М. укладено договір від 10.02.2015 №5 щодо постачання масла вершкового фасованого (0,2 кг) у кількості 410 кг. та вагового у кількості 2440 кг. на загальну суму 113917,50 гривень.

При цьому, за документацією конкурсних торгів не було визначено, яке ж масло вершкове планується придбати за його основним якісним показником – жирністю.

Станом на 25.06.2015 в укладений договір тричі вносились зміни щодо збільшення ціни на 10 відсотків.

Так, 21.04.2015 ціна на масло вагове збільшилась з 39 грн. до 42,90 грн., ціна на масло фасоване не змінювалась, при цьому станом на 14.04.2015 було поставлено тільки 10 кг. масла вагового на загальну суму 390,00 грн., або менше 1 відсотка від загального обсягу масла вагового, визначеного договором.

За відповідною додатковою угодою з 22.04.2015 ціна на масло фасоване була збільшена на 10 відсотків, з 45,75 грн. до 50,32 грн., при цьому, станом на 21.04.2015 було поставлено 8 кг. масла фасованого та ще 60 кг. масла вагового, тобто відповідно 2 та 3 відсотки від загального обсягу масла за укладеним договором.

За черговою додатковою угодою від 19.05.2015 ціна на масло фасоване та вагове була підвищена на 10 відсотків та склала відповідно 55,35 та 47,18 гривни.

За інформацією, отриманою від Чернігівського пансіонату, придбання масла фасованого проводиться тому, що якість фасованого масла вище, ніж якість масла вагового. Крім того, повідомлено, що «так як Пансіонаті проживають підопічні, які потребують дієтичного харчування та хворі на цукровий діабет, то у дієтах для вище перелікованих осіб застосовується масло вершкове фасоване».

Проте, як було зазначено вище, із документів, оприлюднених на веб-порталі Уповноваженого органу, незрозуміло яке масло вершкове планував придбавати та придбає пансіонат, незрозуміло чим відрізняється, окрім фасування, масло вагове та масло фасоване. Тем більше незрозумілим є твердження, що масло вершкове саме фасоване може використовуватися для дієтичного харчування та харчування хворих на цукровий діабет, та, за цією логікою - масло вагове не можливо використовувати для такого харчування.

Слід зазначити, що **Нормами №324** чітко визначені добові норми харчування підопічних маслом вершковим, а за такою закупівлею також виникли доволі суттєві сумніви щодо збалансованого та достатнього харчування підопічних.

Так, потреба установи в маслі виходячи з вимог **Норм №324**, кількості ліжка – днів, зазначених у розрахунках до затвердженого кошторису, за період з 01.01.2015 по 22.04.2015 (час до внесення змін) складає 1008 кг. $(131400/365*112*25/1000)$, або 765 кг. $(99715/365*112*25/1000)$.

За інформацією Чернігівського пансіонату, протягом 11.02.2015 – 13.04.2015 харчування підопічних проводилось за договором від 14.05.2014 №15 (з урахуванням змін та доповнень). Слід зазначити, що вказаний договір також був укладений з ФОП Туровець О.М. за результатом відкритих торгів (оголошення №102408 від 14.04.2014).

При цьому, на питання щодо переліку суб'єктів підприємництва, в яких проводилось придбання масла протягом 10.02.2015 – 13.04.2015, дату цього придбання та ціни у відповіді пансіонату зазначено, що «за вказаний період договори/або пролонговані раніше щодо постачання масла вершкового протягом січня – квітня 2015р. не уклалися».

Тобто в одному абзаці придбання масла проводилась за минулорічним договором, який було пролонговано, а в іншому придбання масла взагалі не проводилось.

Як наслідок, необхідну інформацію щодо переліку суб'єктів підприємництва, у яких проводиться придбання масла вершкового, дати цього придбання та ціни надано не було.

Внаслідок чого до Чернігівського пансіонату за супровідним листом від 01.07.2015 №07/01-3 повторно був спрямований запит щодо надання інформації від 30.06.2015 №Е-5/2 (копії додаю).

За листом від 06.07.2015 №215 (копію додаю) Спілкою отримана наступна інформація. 11.12.2014 з ФОП Туровець О.М. було укладено додаткову угоду до договору від 14.05.2014 №15, за якою на відповідальному зберіганні у постачальника залишилось 1000 кг. масла вагового та 120 кг. масла фасованого, постачання яких до пансіонату проводилось з грудня 2014 року по березень 2015 року. При цьому, ціна цього масла вагового складала 40,48 грн., а фасованого – 47,41 грн. за кг.

За додатковою угодою від 24.01.2015 договір щодо постачання масла, укладений з ФОП Туровець О.М. було пролонговано на строк до 30.04.2014 на суму до 20 відсотків, проте товар за цією додатковою угодою не придбавався.

Аналогічно викладеному вище, економічно не виправданим є придбання масла в грудні 2014 року, який начебто залишився у постачальника на відповідальному зберіганні до березня 2015 року (включно), тобто на протязі 3-х місяців та протягом цього періоду поставлявся до пансіонату. При цьому, враховуючи, що у вказаного товару є обмежений термін використання, то можливо припустити, що фактично вказані дії є, або попереднім авансуванням ФОП Туровець О.М., що суперечить **вимогам пункту 1 та 2 Постанови №117**, або навмисними діями щодо сприяння цьому постачальнику виграти процедури закупівлі на 2015 рік, пропонуючи низькі ціни на масло вершкове та одночасно поставляючи цей товар, начебто залишений у нього на відповідальному зберіганні, по вищим цінам, ніж за укладеним на 2015 рік договором, до того ж із попередньою оплатою.

Поряд з цим, за ДСТУ 4339:2005 «Масло вершкове» масло бутербродне у транспортній тарі монолітом в залежності від температурних режимів зберігається 2-3 місяці, а у споживчому пакуванні від 15 до 90 діб. Таким чином, факт залишення масла вершкового на відповідальному зберіганні у постачальника на строк до 3,5 місяців є дуже сумнівним.

Щодо цін на масло, то за договором від 10.02.2015 №5 ціна на масло вершкове вагове під час його укладання складала 39 грн. за кг. та на масло вершкове фасоване – 45,75 грн. за кг., що відповідно на 1,48 грн. та 1,66 грн. менше, ніж ціна на цей товар, який був придбаний у грудні 2014 року та залишений у вказаного постачальника на відповідальному зберіганні.

Слід зазначити, що ціни на масло вершкове, які були запропоновані ФОП Туровець О.М., є дуже низькими. До того ж посадовими особами пансіонату при проведенні процедури закупівлі не було конкретизовано жирність масла, який має намір придбавати пансіонат та стандарт якості, якому повинен відповідати вказаний товар. Внаслідок чого експерти Спілки ставлять під сумнів факт постачання ФОП Туровець О.М. саме масла вершкового, а не спреду.

За скороченою процедурою торгів (оголошення від 09.12.2014 №205758) з ФОП Туровець О.М. було укладено договір від 05.01.2015 №19 щодо постачання у 2015 році м'яса (потушно І категорії) яловичини та свинини у кількості відповідно 4576 та 6580 кг. за ціною 44,80 та 43,68 грн. на загальну суму 492419,20 гривень.

При цьому, **частиною 3 статті 21 Закону** передбачено, що «у разі обґрунтованої нагальної потреби у закупівлі продукції харчової промисловості ... строк для подання пропозицій конкурсних торгів може бути скорочено до 10 робочих днів (далі - скорочена процедура). Причиною скорочення строку не може бути бездіяльність замовника щодо проведення відповідних процедур закупівель. Обґрунтування нагальної потреби зазначаються в оголошенні про проведення процедури відкритих торгів та у звіті про результати проведення процедури закупівлі та не повинні свідчити про наміри замовника послабити конкуренцію між учасниками».

Поряд з цим, за **Законом**, у разі застосування скороченої процедури у два рази зменшуються також строки щодо оцінки поданих пропозицій та укладання договору. Тобто, фактично вдвічі скорочено період від розміщення оголошення про закупівлю до укладання договору.

Згідно із звітом про результати вказаної процедури від 11.03.2015 №15 зазначено, що скорочена процедура закупівлі застосовувалась у зв'язку з нагальною потребою закупівлі продуктів харчування. При цьому, обґрунтування такої потреби наведено не було.

Аналогічно, закупівлі інших продуктів, в укладений договір тричі вносились зміни, а саме: 24.03.2015, 22.04.2015 та 19.05.2015, за якими ціна збільшувалась на 10 відсотків.

При цьому, на час внесення змін 24.03.2015 жодного кг. м'ясу за укладеним договором поставлено не було та фактично постачання за вказаним договором відбувалось після внесення цих змін.

Як і у випадках викладених вище, не піддається логічному поясненню питання скорочення процедури торгів, укладання договору за результатом цієї закупівлі та при наявності укладеного договору, придбання товару за іншим договором.

Так, розкриття поданих пропозицій відбулось 23.12.2014, інформацію про акцепт оприлюднено – 26.12.2015, договір укладено 05.01.2015, інформацію про результати закупівлі оприлюднено 13.01.2015, а звіт про результати торгів датований аж 11.03.2015. А закупівля за цим договором розпочинається тільки після внесення змін - з 24.03.2015.

Вказане ставить під сумнів законність підстав застосування закупівлі за скороченою процедурою, а відтак дотримання посадовими особами Чернігівського пансіонату вимог **частини 3 статті 21 Закону**, за якою застосування скороченої процедури може бути обумовлена виключно нагальною потребою та не має намір послаблювати конкуренцію серед учасників

Поряд з цим, зазначена закупівля м'яса ставить під сумнів забезпечення підопічних достатнім та збалансованим харчуванням.

Так, **Нормами №324** передбачено, що потреба пансіонату в м'ясі за період з 01.01.2015 по 23.03.2015 складала, або 2952 кг. (131400/365*82*100/1000), або 2240 кг. (99715/365*82*100/1000) (в залежності від кількості ліжок – днів, які приймаються для розрахунку, про що зазначено вище).

За інформацією, отриманою від Чернігівського пансіонату, станом на 01.01.2015 на відповідальному зберіганні у ФОП Туровець О.М. знаходилось 992 кг. свинини. Крім того, «тендерний договір на закупівлю за 2014 р. був пролонгований і

по пролонгації ФОП Туровець О.М. було поставлено 750 кг. яловичини та 653 кг. свинини». Вказане м'ясо по заявкам пансіонату привозилось та використовувалось для приготування страв підопічним та не було потреби у постачанні м'яса за договором від 05.01.2015, так як натуральні норми по м'ясу були виконані на 98 відсотків».

Також зазначено, що харчування підопічних за період з 06.01.2015 по 23.03.2015 проводилось за договором від 10.12.2013 №8, укладеного, як вже зрозуміло, з ФОП Туровець О.М. за результатом відповідної процедури закупівлі, який з початку 2015 року було пролонговано на 20 відсотків.

При цьому, постачання свинини за пролонгованим договором відбувалось за ціною 48,16 грн., або на 4,48 грн. дорожче, ніж за договором укладеним з цим же підприємцем 05.01.2015, а яловичини за ціною 43,48 грн., що, в свою чергу, на 1,32 грн. дешевше, ніж за договором від 05.01.2015.

Поряд з цим, сам факт придбання м'яса свинини у 2014 році у кількості 992 кг., та залишення його у постачальника з наступним отриманням вже в січні 2015 року, ставить під сумнів його достовірність. Крім того, не дотримання посадовими особами пансіонату вимог **пункту 1 та 2 Постанови №117** експерти Спілки вважають навмисними діями по сприянню конкретному постачальнику перемогти в процедурі закупівлі на 2015 рік. При цьому, пропонуючи низькі ціни на м'ясо в 2015 році та одночасно постачальник поставляє цей товар, який начебто залишено у нього на відповідальне зберігання, придбаний по вищим цінам у 2014 році та ще й з попередньою оплатою.

Різниця вартості поставленої за пролонгованим договором свинини складає 2925,44 грн., а яловичини – 990 гривень.

Одночасно, враховуючи, що зазначена скорочена процедура закупівлі була розпочата 09.12.2015, договір щодо постачання м'яса був укладений 05.01.2015, а оголошення про закупівлю оприлюднено 13.01.2015, тобто не було необхідності в порушенні вимог чинного законодавства (зазначено вище), а різниця вартості м'яса свинини, що начебто залишена на зберіганні, із м'ясом, яку можливо було придбати за договором від 05.01.2015 складає 4444,16 грн. Таким чином **переплата склала 6379,6 гривни.**

Як було зазначено вище, **частиною 6 статті 40 Закону** передбачена можливість продовжувати дію договору про закупівлю на строк, достатній для проведення процедури закупівлі на початку наступного року, в обсязі, що не перевищує 20 відсотків суми, визначеної в договорі, укладеному в попередньому році.

В той же час, торги щодо закупівлі м'яса були проведені (до того ж за скороченою процедурою), а відповідний договір за їх результатом було укладено 05.01.2015.

Таким чином, вважаємо, що пролонгація договору від 10.12.2013 №8 є такою, що суперечить вимогам **частини 6 статті 40 Закону** та не була обумовлена необхідністю, та, тим більше, економією бюджетних коштів.

Таким чином, експерти Спілки зазначені вище дії посадових осіб Чернігівського пансіонату при закупівлі м'яса вважають такими, що суперечать

вимогам чинного законодавства, та фактично **призвели до збитків, завданих установі та обласному бюджету**, на загальну суму **6379,6 гривни**.

Щодо закупівлі палива та олив мастильних, то відповідну процедуру торгів Чернігівським пансіонатом було оголошено двічі, а саме: за №010724 від 16.01.2015, з очікуваною вартістю закупівлі 221458 грн. та №060653 від 20.02.2015, з очікуваною вартістю 180000 гривень.

При цьому, у першому випадку згідно з протоколом розкриття пропозицій для участі у процедурі торгів свою пропозицію подав один суб'єкт підприємницької діяльності, та відповідно до вимог **Закону** вказані торги було визнано такими, що не відбулись.

В той же час, у звіті про результати цієї процедури від 17.02.2015 №6 про вказаного учасника та подання ним пропозиції взагалі не зазначено, чим недотримано вимоги **частини 1 статті 19 Закону та Інструкції щодо заповнення форми звіту про результати проведення процедури відкритих і двоступеневих торгів та попередньої кваліфікації, затвердженої Наказом №1106**.

У другій процедурі закупівлі палива та олив мастильних прийняли участь два суб'єкта підприємницької діяльності.

Проте вказані торги були відмінені у зв'язку:

- по-перше, з скороченням видатків замовника;
- по-друге - ціна найбільш вигідної пропозиції перевищувала суму, передбачену замовником на здійснення цієї закупівлі.

При цьому, незрозумілими є дії комітету з конкурсних торгів щодо прийняття рішення про кількість товару, який планувалось придбати, виходячи з суми коштів, передбачених (на той час) для здійснення цієї закупівлі.

Так, на думку посадових осіб Чернігівського пансіонату, мали знайтись бажуючи при офіційному курсі НБУ (на час оприлюднення оголошення) - 2785 грн. за 100 дол.США., вартості бензину - від 25 грн. та вище, продати 9000 л бензину А-92 та 110 л. різних олив мастильних на загальну суму, яка не перевищувала, 180000 грн., тобто по ціні за бензин значно менше 20 грн. за літр.

Таким чином, зазначена процедура торгів на той час була приречена на те щоб не відбутися.

За інформацією Чернігівського пансіонату, придбання палива за період з 01.01.2015 по 12.05.2015 «проводилось за прямими договорами, укладеними з ПП «ГТ-Нафта» 02.03.2015 (бензин А-92), 02.04.2015 (бензин А-92 та А-95)», а оливи мастильні у цей період не придбавались.

Слід зазначити, що ціна бензину А-92, придбаного пансіонатом у ПП «ГТ - Нафта» 02.03.2015 складала 25,40 грн., тобто була аналогічна його пропозиції, поданої для участі у зазначеній вище процедурі.

Поряд з зазначеним, необхідно відмітити, що згідно з розрахунками до затвердженого кошторису, які на відповідний запит були надані Департаментом, пансіонатом планується придбати палива та олив мастильних на загальну суму 129233 грн. При тому, що для вказаного розрахунку посадові особи пансіонату приймали ціну бензину на рівні 16,1 гривень.

Таким чином, виникає сумнів, або щодо достовірності розрахунків потреби в паливі (необхідність саме цієї кількості та її порівняння з витратами, проведеними у

попередніх роках), яким обґрунтовувалось затвердження установі відповідних асигнувань, або в законності укладання договору з постачальником палива 02.03.2015 – до/без проведення процедур закупівлі, що може свідчити про порушення вимог **частини 5 статті 2 та частини 4 статті 40 Закону**, або і того і другого.

Також необхідно зазначити, що протягом всієї процедури закупівлі посадови особи Чернігівського пансіонату проводили порівняння цін, за укладеними договорами, з цінами за даними моніторингу, який проводився Головним управлінням статистики у Чернігівській області.

При цьому, зазвичай, органи статистики здійснюють моніторинг щодо роздрібних цін (включаючи міські ринки) на окремі групи продовольчих товарів, а не оптові та на конкретний товар, який був придбаний установою.

Наприклад, органи статистики здійснюють моніторинг роздрібних цін на рибу живу, охолоджену. При цьому, всі розуміють, що у торговій мережі продається як дешева риба, так і дорога, тому, в даному випадку, порівняння середньої ціни за цим моніторингом з ціною товстолобика, придбання якого буде здійснювати Чернігівський пансіонат, є непрофесійним і некоректним.

Аналогічно, органи статистики здійснюють моніторинг цін на м'ясо яловичини (задньої частини, лопатки, ошийка), вирізки яловичини (вирізка, філей), також проводиться моніторинг щодо цін на м'ясо свинини. Тому порівняння середніх роздрібних цін на вказані групи товарів з ціною на м'ясо яловичини та свинини, яку закуповує пансіонат - потушно I категорії, вочевидь, є також недоречним.

До того ж, у відповідних довідках статистики є чітке застереження, що середні ціни призначені лише для розрахунків індексів цін на споживчі товари і не можуть бути підставою для обґрунтування цінових пропозицій та визначення переможця під час проведення конкурсних торгів згідно з процедурами, встановленими Законом.

Запити від 12.05.2015 №05/12-2, від 30.06.2015 №Е-5/2, лист від 01.07.2015 №07/01-3 та відповіді на них від 20.05.2015 №170 та від 06.07.2015 №216 наведені у **додатку 8**.

7.3 Узагальнені дані щодо проведених процедур закупівлі ліків, окремих продуктів харчування, палива та олів мастильних та аналіз цін, за договорами, укладеними підвідомчими установами з цінами, за якими такий же товар був придбаний іншими бюджетними установами Чернігівської області та інших регіонів України.

Укладання зазначеними вище установами відповідних договорів за результатами проведених процедур торгів та їх виконання, про що було зазначено вище, наглядно відобразити у вигляді таблиць, які сформовані за кожним окремим предметом закупівлі та наведені у **додатку 9**.

В той же час, проаналізувавши ціни, за якими інтернати та пансіонати проводять придбання окремих продуктів харчування та палива можливо **констатувати наступне**:

- відсутність дієвого моніторингу ринку продуктів харчування та цін з боку посадових осіб установ, підпорядкованих Департаменту, при обранні учасників переговорної процедури;

- в Департаменті відсутній механізм моніторингу проведених закупівель, узагальнення позитивного досвіду, зокрема придбання необхідного товару за найменшими цінами, та не налагоджено роботу із своєчасного внесення відповідних змін в укладені договори щодо постачання товарів, укладених за процедурами конкурсних торгів;

- відсутня ефективна система контролю з боку Департаменту за раціональним використанням підвідомчими установами коштів.

Так, наприклад, ціни на **паливо**, за якими його придбання здійснюють інтернати та пансіонати, доволі суттєво відрізняються між собою.

Поряд з цим, окремими установами було забезпечено внесення змін в укладені договори щодо зменшення ціни на бензин і дизпаливо, та, одночасно, за даними, оприлюдненими на веб – порталі Уповноваженого органу, посадовими особами окремих установ вказана робота проведена не була.

Для зручності аналізу інформацію щодо цін на паливо за укладеними інтернатами та пансіонатами договорами викладено у таблиці.

Таблиця 1

Ціни на бензин та дизпаливо,
за якими їх закуповують інтернати та пансіонати

N з/п	Показник	Придбання в розрізі установ								
		Орлівський інтернат	Любецький інтернат		Городнянський інтернат			Червоненський інтернат		Чернігівський пансіонат
1	Найменування установи									
2	Дата укладання договору та внесення змін	15.04.2015	14.04.2015	05.05.2015	30.03.2015 (за договором)	03.04.2015	17,27 04 05.05 2015	03.03.2015	15.04.2015	02.04.2015
3	Договір укладено за процедурою	так	так		так			ні	ні	ні
4	СПД, з яким укладено договір	ТОВ «Астра»	ПП «ТТ Нафта»		ПП «Юніон – ГПСС»			ТОВ «Оріон»		ПП «ТТ Нафта»
5	Ціна на дизельне паливо	22,0	22,0	19,75	25,0	20,5	19,9	22,0	20,0	-
6	Ціна на бензин А92	20,0	20,0	18,7	23,0	19,0	18,9	18,8	19,0	18,7

За даними цієї таблиці насамперед звертає увагу факт не внесення змін щодо зменшення ціни на паливо Орлівським інтернатом та укладання посадовими особами Городнянського інтернату договору із цінами, що перевищують середні. Слід зазначити, що Городнянським інтернатом придбання палива здійснювалось за цінами, які значно нижче, ніж за укладеним договором.

Вказане обумовлено відсутністю дієвого моніторингу ринку палива та цін на ньому, як з боку безпосередньо посадових осіб установ, так і з боку Департаменту під час виконання відповідних контрольних функцій.

Незабезпечення внесення відповідних змін в укладені договори як правило стає причиною зайвих витрат бюджетних коштів, пов'язаних із придбанням товару за завищеними цінами.

Протягом I півріччя 2015 року придбання м'яса великої рогатої худоби та свиней за процедурою торгів здійснював Чернігівській пансіонат. Крім того, за отриманою інформацією, придбання цього товару без застосування відповідних процедур також здійснювалось іншими установами, зокрема Ніжинським інтернатом.

За даними веб-порталу Уповноваженого органу придбання аналогічного товару здійснювали і деякі інші бюджетні установи Чернігівської області, наприклад, Чернігівській юридичний коледж Державної пенітенціарної служби України та Комунальний заклад обласний дитячий санаторій «Пролісок».

Порівняння цін, за якими вказаний товар закуповується установами соціального захисту та іншими закладами представлено в таблиці.

Таблиця 2

Ціни на м'ясо великої рогатої худоби та свинини,
за якими їх закуповують установи соціального захисту та інші бюджетні заклади

N з/п	Показник	Придбання в розрізі установ							
		Чернігівський пансіонат				Ніжинський інтернат		КЗ обласний дитячий санаторій «Пролісок»	Чернігівський юридичний коледж ДПСУ
1	Найменування установи	Чернігівський пансіонат				Ніжинський інтернат		КЗ обласний дитячий санаторій «Пролісок»	Чернігівський юридичний коледж ДПСУ
2	Дата укладання договору та внесення змін	05.01.2015	24.03.2015	21.04.2015	08.04.2015	05.03.2015	02.04.2015	18.03.2015 (за даними порталу змін щодо цін не вносились)	08.04.2015
3	Договір укладено за процедурою	так				ні		так	так
4	СПД, з яким укладено договір	ФОП Туровець О.М. (м. Бровари, Київська обл.)				ФОП Гайдаєнко Т.П. (м. Бровари, Київська обл.)		Селянське фермерське господарство «Колос» (сmt Куликівка, Чернігів. обл.)	ФОП Сдітанова І.А. (м. Чернігів)
5	Ціна на м'ясо яловичини на кості	-	-	-	49,50	58,50	58,50	-	49,50
6	Ціна на м'ясо свинини на кості	-	-	-	-	60,0	60,0	-	-
7	Ціна на м'ясо яловичини (потушно I	44,80	49,28	54,2	-	-	-	40,0	-

	категорії)								
8	Ціна на м'ясо свинини (потушно I категорії)	43,68	48,05	52,85	54,40	-	-	40,0	54,4

За вказаними даними можливо зробити два висновки:

- **перше**, придбання установами, підпорядкованими Департаменту, м'яса здійснюється не у виробників, і навіть не у постачальників, зареєстрованих в Чернігівській області;

- **друге**, ціни, за якими м'ясо закупають зазначені вище установи соціального захисту, значно вищі, ніж запропоновані виробником, який став переможцем процедури торгів, що проводив Комунальний заклад «Обласний дитячий санаторій «Пролісок» (оголошення №100429 від 16.02.2015).

Зазначене також підтверджує висновки, зроблені вище за текстом акта щодо відсутності належного моніторингу цін, питання вибору потенційних постачальників та т.п.

За відповідними процедурами закупівлі 2-ма установами, що підпорядковані Департаменту, були укладені договори щодо постачання **масла вершкового**. Дані щодо цін, за якими вказаний товар закупають ці установи та дві інші установи, що розташовані у м. Чернігові доцільно викласти у таблиці.

Таблиця 3

Ціни на масло вершкове,
за якими їх закупають установи соціального захисту та інші бюджетні заклади

N з/п	Показник	Придбання в розрізі установ							
		Чернігівський пансіонат				Козелецький пансіонат		Військова частина 2253	Чернігівський юридичний коледж ДПСУ
1	Найменування установи	Чернігівський пансіонат				Козелецький пансіонат		Військова частина 2253	Чернігівський юридичний коледж ДПСУ
2	Дата укладання договору та внесення змін	10.02.2015	14.04.2015	21.04.2015	19.05.2015	11.03.2015	19.05.2015	12.05.2015	24.03.2015
3	Договір укладено за процедурою	так				так		так	так
4	СПД, з яким укладено договір	ФОП Туровець О.М. (м. Бровари, Київська обл.)				ПАТ «Базис (м. Чернігів)		ФОП Климюк Н.В. (м. Чернігів)	ФОП Климюк Н.В. (м. Чернігів)
5	Ціна на масло вершкове вагове	39,0	42,90	-	47,18	49,5	54,45	46,0	49,0
6	Ціна на масло вершкове (жирн 72,5 %) фасоване у пачки, за кг.	45,75	-	50,32	55,35	-	-	-	-

За наведеним вище аналізом цін щодо придбання масла вершкового вагового привертає увагу, ціна, за якою з 19.05.2015 закупівлю масла проводиться Козелецьким пансіонатом – 54,45 грн. В той же час за проведеною процедурою торгів

Військова частина 2253, 12.05.2015 уклала договір щодо постачання аналогічного товару по ціні, яка на 8,5 грн., або на 15 відсотків дешевше.

При цьому, дивує, що ФОП Климюк Н.В., яка стала переможцем процедур закупівлі масла, що проводили Військова частина 2253 та Чернігівській юридичний коледж Державної пенітенціарної служби України, із доволі конкурентною пропозицією, не приймала участь у аналогічних процедурах, що проводили Чернігівській та Козелецький пансіонат.

Придбання **сиру** кисломолочного та сичужного твердого за договорами, укладеними за процедурою торгів, проводяться 6-ю інтернатами та пансіонатами, що підпорядковані Департаменту.

Дані щодо цін, за якими вказаний товар закупаються ці установи та навчальний заклад, що розташований у м. Чернігові, наведені в таблиці.

Таблиця 4

Ціни на сир кисломолочний та сичужний твердий,
за якими їх закупаються установи соціального захисту та інші бюджетні заклади

N з/п	Показник	Придбання в розрізі установ											
		Чернігівський пансіонат				Козелецький пансіонат		Городнянський інтернат	Червононенський інтернат	Любецький інтернат	Орлівський інтернат	Чернігівський юридичний коледж ДПС У	
1	Найменування установи	Чернігівський пансіонат				Козелецький пансіонат		Городнянський інтернат	Червононенський інтернат	Любецький інтернат	Орлівський інтернат	Чернігівський юридичний коледж ДПС У	
2	Дата укладання договору та внесення змін	31.12 2014	03.04 2015	07.05 2015	15.05 2015	11.03 2015	19.05 2015	23.02 2015	04.03 2015	30.03 2015 (переговорна процедура)	28.04 2015 (переговорна процедура)	18.03 2015	
3	Договір укладено за процедурою	так				так		так	так	так	так	так	
4	СПД, яким укладено договір	ФОП Туровець О.М. (м. Бровари, Київська обл.)				ТОВ «Переяслав – Молпродукт» (Київська обл.)		ФОП Пилипенко Т.М. (м. Городня, сир твердий) та ПАТ «Базис» (м. Чернігів, сир кисломолочний)	ФОП Єрмак Т.А. (сmt. Короп)	ПАТ «Базис» (м. Чернігів)	ПАТ «Базис» (м. Чернігів)	ФОП Климюк В.М. (м. Чернігів)	
5	Ціна на сир кисломолочний (5% жирн)	32,4	35,64	35,64	39,20	-	-	34,5	36,0	36,0	36,0	-	

	ваговий											
6	Ціна на сир сичужний твердий (жирн 50 %)	59,3	59,3	65,23	65,23	56,04	61,64	64,0	66,0	81,48	78,15	64,0

За вказаним аналізом можливо констатувати доволі дивний вибір учасника переговорної процедури, що проводили Орлівський та Любецький інтернати.

Враховуючи ціни, запропоновані запрошеним суб'єктом підприємництва виникає доволі суттєві сумніви щодо проведення комітетами з конкурсних торгів цих установ відповідного моніторингу цінкових пропозицій різних постачальників сиру та обґрунтованість саме такого вибору, враховуючи, необхідність додержуватися принципу економії бюджетних коштів.

А з урахуванням того, що за даними веб - порталу Уповноваженого органу зменшення ціни закупівлі не відбувалось, виникає необхідність у проведенні таких змін або розірванні цих договорів.

За відповідними процедурами закупівлі 5-ю установами, що підпорядковані Департаменту, укладались договори щодо придбання **риби обробленої чи консервованої**, інші установи укладали договори без проведення торгів.

Дані щодо цін, за якими вказаний товар закуповують установи, підпорядковані Департаменту, та інші установи наведені в таблиці.

Таблиця 5

**Ціни на рибу оброблену та консервовану,
за якими їх закуповують установи соціального захисту та інші бюджетні заклади**

N з/п	Показник	Придбання в розрізі установ										
		Чернігівський пансіонат	Червоненський інтернат		Орлівський інтернат	Любецький інтернат		Козелецький пансіонат	Городнянський інтернат	Березівський психоневрологічний інтернат (Житомир обл.)	Київський геріатричний пансіонат	
1	Найменування установи											
2	Дата укладання договору та внесення змін	05.05.2015	04.03.2015	18.03.2015	07.04.2015	16.02.2015	03.06.2015	14.04.2015	07,15,22,04.2015	15.04.2015	27.04.2015	
3	Договір укладено за процедурою	так	так		так (переговорна процедура)	так		так (переговорна процедура)	ні	так	так (переговорна процедура)	
4	СПД, яким укладено договір	ТОВ «Готельно – ресторанний комп	ФОП Єрмак Т.А. (смт. Короп)		ПАТ «Базис» (м. Чернігів)	ТОВ «Рондо ТРЕЙД» (м. Чернігів)		ПАТ «Базис» (м. Чернігів)	ТОВ «Рондо Трейд» (м. Чернігів)	ФОП Ярошівська І.А. (м. Житомир)	ПП «Торг сервіс» (м.Київ)	

		лекс «Ріко» (Черні гів)									
5	Ціна на оселедець, солений (середньосолений), за кг	62,0	45,22	49,74	80,0	36,0	39,60	80	48,0	39,0	59,0
6	Ціна на сардину з додаванням олії, за кг	67,54	60,0	66,0	116,75 (28,02 грн. - банка 240гр)	60,2 (14,45 грн. - банка 240 гр)	66,25 (15,9 грн. - банка 240 гр)	116,75	-	57,3	68,52
7	Ціна на кільку у томатному соусі, за кг	41,58	30,4	33,44	55,0 (13,20 грн. - банка 240 гр.)	-	-	55,0	-	33,34	

Вказаний аналіз яскраво свідчить про причини небажання директора Козелецького пансіонату оприлюднювати та надавати інформацію щодо цін на рибу оброблену та консервовану.

Так, ціни на товар, за яким проводився аналіз, за договорами, укладеними за переговорною процедурою Козелецьким пансіонатом та Орлівським інтернатом з ПАТ «Базис» в 1,5-2 рази вищі, ніж ціни на аналогічний товар, який у інших постачальників придбавають Червоненський, Любецький, Городнянський інтернати та Березівський психоневрологічний інтернат, що розташований у Житомирській області та, навіть, Київський геріатричний пансіонат.

Слід зазначити, що за інформацією, отриманою АГС «СОВІСТЬ» від ПАТ «Базис», станом на 09.06.2015 вказаним товариством здійснювалось постачання оселедця 20 та 27.04.2015 по ціні 62,40 грн. та 12,18 та 25.05.2015 по ціні 60 грн. та 08.06.2015 було поставлено 384 шт. консерви сардини по ціні 22,86 грн. за шт., або 95,25 грн. за кг.

В той же час, **частиною 1 статті 10 Закону** чітко визначено, що зміни істотних умов договору, зокрема, зменшення ціни повинно бути оприлюдненим на веб – порталі Уповноваженого органу протягом 3-х робочих днів з дня внесення таких змін.

Проте, жодних змін щодо договорів, укладених з ПАТ «Базис», Козелецьким пансіонатом та Орлівським інтернатом оприлюднено не було, що, в свою чергу, або ставить під сумнів достовірність цієї інформації, або свідчить про порушення посадовими особами вказаних установ зазначених вимог Закону, що регламентують прозорість проведення державних закупівель.

Поряд з цим, аналізуючи дані, викладені у таблиці, можливо дійти висновку, що ціна на оселедець солоний - 60 грн., або 62 грн., за яку вказаний товар придбаває Чернігівській пансіонат, є також завищеною.

Враховуючи викладене, експерти Спільки вважають за доречне провести відповідний аналіз цін, за якими вказаний товар закуповує Орлівський інтернат, Козелецький та Чернігівський пансіонат, та забезпечити внесення в укладені договори відповідні зміни щодо зменшення цін на продукти харчування.

Вказані вище факти обумовлені виключно недотриманням посадовими особами окремих установ, підвідомчих Департаменту, принципів здійснення державних

закупівель та відсутності дієвого контролю з боку Департаменту за витрачанням інтернатами та пансіонатами бюджетних коштів.

За відповідними процедурами закупівлі 4-ма установами, що підпорядковані Департаменту, укладались договори щодо придбання **продукції рибної свіжої, охолодженої чи замороженої**, інші установи укладали договори без проведення торгів.

Дані щодо цін, за якими вказаний товар закуповують установи, підпорядковані Департаменту, та інші установи наведені в таблиці.

Таблиця 6

**Ціни на продукцію рибну,
за якими їх закуповують установи соціального захисту та інші бюджетні заклади**

N з/п	Показник	Придбання в розрізі установ								
		Чернігівський пансіонат	Червоносський інтернат	Орлівський інтернат	Червоносський інтернат	Любецький інтернат	Козелецький пансіонат	Городнянський інтернат	Чернігівський юридичний коледж ДПСУ	Управління освіти Жмеринської міськради (Вінницька обл.)
1	Найменування установи	Чернігівський пансіонат	Червоносський інтернат	Орлівський інтернат	Червоносський інтернат	Любецький інтернат	Козелецький пансіонат	Городнянський інтернат	Чернігівський юридичний коледж ДПСУ	Управління освіти Жмеринської міськради (Вінницька обл.)
2	Дата укладання договору та внесення змін	05.05.2015	18.03.2015	20.04.2015	18.03.2015	23.03.01,15,22.04.2015	14.04.2015	15.22.04.2015	08.04.2015	27.03.2015
3	Договір укладено за процедурою	так	так	так (переговорна процедура)	так	ні	так (переговорна процедура)	ні	так	так
4	СПД, яким укладено договір	ПАТ «Базис» (м. Чернігів) ПАТ «Базис» (м. Чернігів)	ФОП Єрмак Т.А. (с.м.т. Короп)	ФОП Кулік Л.П. (м. Чернігів) Корюківський р-н)	ФОП Єрмак Т.А. (с.м.т. Короп)	ТОВ «Рондо Трейд» (м. Чернігів)	ПАТ «Базис» (м. Чернігів)	ТОВ «Рондо Трейд» (м. Чернігів)	ФОП Сдітано І.А. (м. Чернігів)	ФОП Король В.Г. (Вінницька обл.)
5	Ціна на хека без голови, за кг	-	-	74,0	-	-	87,0	-	56,8	56,0
6	Ціна на минтая без голови, за кг	66,0	63,50	74,0	63,50	-	89,25	63,0	-	64,0
6	Ціна на нототенію, за кг	52,50	-	65,0	-	55,46	73,5	-	48,40	-
7	Ціна на мойву, за кг	47,55	42,9	50,0	42,90	42,0	-	42,99	-	-

Аналогічно аналізу закупівлі риби обробленої чи консервованої стає зрозумілим чому директор Козелецького пансіонату Шапка М.В. не надав

інформацію щодо цін на продукцію рибу за договором, укладеним за переговорною процедурою з ПАТ «Базис».

За вказаним договором ціни на продукцію рибу на 50 відсотків вищі, ніж ціни на аналогічну продукцію, яку за процедурою відкритих торгів у іншого суб'єкта підприємницької діяльності закупує Чернігівський юридичний коледж.

На 35-40 відсотків дорожче ніж ціни, за якими вказане товариство перемогло у відкритих торгах, які проводились Чернігівським пансіонатом.

За інформацією ПАТ «Базиса» за період з 20.04.2015 по 09.06.2015 постачання продукції рибної Козелецькому пансіонату проводилось за цінами, що значно нижче, ніж за укладеним договором. Зокрема, 20, 27.04.2015 ціна на хек складала 66 грн., протягом 12, 18, 25.05.2015 – 65 грн., а 08.06.2015 – вже 59 гривень.

Проте, вказані зміни, які «відбулись» під час громадської експертизи, не оприлюднені на веб – порталі Уповноваженого органу, що, або ставить під сумнів достовірність цієї інформації, або свідчить про порушення посадовими особами Козелецького пансіонату вимог **частини 1 статті 10 Закону**, що регламентують прозорість проведення державних закупівель.

Аналогічно, за переговорною процедурою Орлівським інтернатом з ФОП Кулік Л.П. укладено договір, за яким ціни на продукцію значно перевищують ціни на таку ж саму продукцію, яка була придбана іншими установами, у тому числі, що підпорядковані Департаменту.

Поряд з цим, звертає увагу значний розбіг цін на одну і ту ж саму продукцію, закупівлю якої здійснюють установи, що підпорядковані Департаменту, а також різницю в цінах у порівнянні з іншими установами.

Вказане яскраве свідчить про не проведення роботи (недостатню роботу) із визначення учасників переговорних процедур, відсутності моніторингу ринку продуктів харчування та не виконання Департаментом відповідних організаційних та контрольних функцій, визначених чинним законодавством і потребує проведення нагального аналізу цін за укладеними договорами та внесення відповідних змін щодо зменшення цін.

7.4. Повноваження Департаменту як головного розпорядника коштів обласного бюджету, що виділяються інтернатом та пансіонатам системи соціального захисту населення, та заходи, що були прийняті для організації та налагодження дієвого контролю за законним та ефективним витрачанням бюджетних коштів за процедурами закупівлі.

Згідно із **статтею 22 Бюджетного кодексу України** Департамент, окрім інших функцій, повинен затверджувати кошториси розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня; здійснювати управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень та оцінку ефективності бюджетних програм, забезпечуючи ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів, організацію та координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня у бюджетному процесі; здійснювати внутрішній контроль за повнотою надходжень, взяттям бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня і витрачанням ними бюджетних коштів.

Згідно з Положенням, затвердженим розпорядженням голови Чернігівської ОДА від 11.01.2013 №10, що було надано на відповідний запит АГС «СОВІСТЬ»,

Департамент є юридичною особою публічного права, має самостійний баланс, рахунки в органах Казначейства, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, власний бланк

За вказаним Положенням основним завданням Департаменту є забезпечення на території області реалізації державної соціальної політики у сфері соціального захисту населення, що включає, зокрема і надання соціальних послуг самотнім непрацездатним особам та іншим категоріям громадян шляхом розвитку спеціалізованих закладів та установ.

Департамент відповідно до визначених повноважень окрім іншого забезпечує ефективно і цільове використання відповідних бюджетних коштів; забезпечує здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції; організовує та забезпечує здійснення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту діяльності установ, що належать до сфери його управління.

Департамент очолює директор, який, поряд з іншими функціями, здійснює керівництво Департаментом, несе персональну відповідальність за організацію та результати його діяльності; вживає заходів до удосконалення організації та підвищення ефективності роботи Департаменту; видає у межах своїх повноважень накази, організовує контроль за їх виконанням.

На зазначений вище запит щодо проведення громадської експертизи та на підтвердження надання у 2015 році підвідомчим установам методологічної допомоги з питань проведення процедур закупівлі та укладання договорів щодо придбання товарів без застосування процедур конкурсних торгів, а також видання наказів, листів тощо з цих питань Департаментом було надано скановані копії 6 листів, за якими підвідомчим установам:

- в 3-х випадках були доведені відповідні листи, роз'яснення та звіт Уповноваженого органу (Міністерства економічного розвитку та торгівлі України);
- в 1-му – доведено доручення Віце-прем'єр-міністра України та лист Уповноваженого органу до нього щодо систематичних порушень у сфері державних закупівель;
- в 1-му – направлено лист Чернігівського центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій щодо проходження навчання з питань державних закупівель;
- в 1-му направлено лист Департаменту економічного розвитку щодо моніторингу цін, за якими у I кварталі 2015 року здійснювались закупівлі товарів і послуг розпорядниками коштів місцевих бюджетів.

Слід зазначити, що листи та звіти Уповноваженого органу є у вільному доступі у відповідних розділах на сайті me.gov.ua.

Щодо листа Департаменту економічного розвитку Чернігівської ОДА (підписаний заступником директора цього Департаменту Хомик О.Д., виконавець - Опанасенко В.В.), який був спрямований до підвідомчих установ для відома та врахування «з метою попередження необґрунтованих цінових коливань», то вказаний моніторинг містить в собі середні ціни на товар, що був придбаний установами області, які фінансуються з місцевих бюджетів.

При цьому, вказаний моніторинг не несе в собі жодного семантичного навантаження, крім орієнтури на ціни (середні арифметичні), за якими проведено укладання договорів керівниками окремих установ Чернігівської області. До того ж, в

деяких випадках, орієнтиром є придбання товару **одним замовником за явно завищеними цінами**, що взагалі нівелює зміст цього аналізу. Наприклад, дані щодо придбання вугілля марки, як зазначено у листі - «Г 0-100», по ціні 2300 грн. за тону.

Моніторингом закупівлі вугілля, який раніше був проведений експертами нашої спілки, було з'ясовано, що вказану закупівлю було здійснено Відділом освіти Городнянської райдержадміністрації. При цьому, комітет з конкурсних торгів вказаної установи намагався придбати 280 тон неіснуючої марки вугілля Г/Ж (13-100) та керівником даного закладу був укладений відповідний договір щодо придбання вугілля цієї марки по ціні 2300 грн. за тону.

Як було встановлено експертами АГС «СОВІСТЬ» вказаний ціновий орієнтир є дуже негативним досвідом, тому що він не відображав реального становища на ринку вугілля.

Зокрема, Північному територіальному квартирне – експлуатаційному управлінню Міністерства оборони України, який, доречи, розташований в Чернігівській області та фінансується з державного бюджету, була проведена процедура закупівлі та у I кварталі придбано вугілля марки ДГР (0-200) по ціні 1500 грн. за тону та марки ГК (13-100) по ціні 1458 грн., що відповідно на 700 грн. дешевше, ніж орієнтир, визначений Департаментом економічного розвитку Чернігівської ОДА.

Одночасно, за даними, що є вільному доступі, Відділ освіти Печенізької РДА (Харківська область), за процедурою відкритих торгів у I кварталі 2015 року уклав договір щодо постачання 30 тон вугілля марки ГПК 50-200 за ціною 1620 грн., та 323,56 тон вугілля Г 0-100 за ціною 1534,8 грн., а відділом освіти Звенигородської РДА (Черкаської області) за відповідною процедурою торгів було укладено договір щодо закупівлі 950 тон вугілля марки ДГР 0-200 по ціні 1290 грн. за тону.

Тобто майже вдвічі дешевше, ніж вугілля, яке було придбано бюджетною установою, що розташована в Чернігівській області, «передовий досвід» посадових осіб якої, з легкої руки чиновників Департаменту економічного розвитку та Департаменту став орієнтиром для всіх установ соціального захисту, що фінансуються з обласного бюджету.

Експерти Спілки вважають створення і розповсюдження такого листа Департаменту економічного розвитку ЧОДА, або верхівкою невігластва і непрофесійності, або підготовкою та виправданням скоєння корупційних діянь.

Наказом директора Департаменту від 19.04.2013 №71 було визначено розподіл обов'язків між керівними працівниками Департаменту, за яким директор безпосередньо спрямовує, координує та контролює діяльність директорів інтернатних установ.

За цим наказом Перший заступник забезпечує дотримання бюджетної дисципліни, здійснює контроль за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів та матеріально-технічних ресурсів, дотримання штатно-кошторисної та фінансової дисциплін у підвідомчих установах та одночасно з директором «безпосередньо спрямовує, координує та контролює діяльність директорів інтернатних установ».

При цьому, у вказаному наказі не визначено хто більш безпосередньо має впливати на діяльність директорів інтернатів.

Таким чином за вказаними документами саме директор Департаменту та його Перший заступник несуть відповідальність за виконання Департаментом функцій

головного розпорядника коштів обласного бюджету, виділених психоневрологічним інтернатам та геріатричним пансіонатам. Протягом I півріччя поточного року посаду директора Департаменту обіймав Русін Олег Володимирович, а Першого заступника директора – Хілик Оксана Михайлівна.

**8. Основні порушення і недоліки,
виявлені за результатами проведення громадської експертизи
діяльності Департаменту, а також можливі факти вчинення порушень, які
потребують додаткової перевірки відповідними контролюючими
органами. Негативні наслідки цих порушень та фактів для територіальних
громад Чернігівської області**

№ п/п	Виявлений недолік, порушення	Нормативно правовий акт, пункт якого порушено або не виконано, стислий зміст	Негативні наслідки для територіальних громад Чернігівської області
1	Проведення процедур конкурсних торгів щодо закупівлі палива, продуктів харчування та ліків із численними порушеннями вимог чинного законодавства з питань державних закупівель щодо відкритості та прозорості процедур закупівлі на всіх стадіях. Встановлення дискримінаційних вимог при проведенні торгів та обмеження конкуренції.	Статті 3, частина 1 статті 10, частина 1 статті 19, частина 1 статті 32, частина 1 статті 36 Закону України «Про здійснення державних закупівель», Форм документів у сфері державних закупівель та Інструкцій щодо їх заповнення, затверджених наказом Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 15.09.2014 №1106 щодо не оприлюднення, несвоєчасного та неповного оприлюднення інформації щодо процедур закупівель. Статті 3, частини 3 статті 5, частини 3 статті 21 та частини 3 статті 22 Закону України «Про здійснення державних закупівель», пункту 2.1 Порядку визначення предмета закупівлі, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 26.07.2010 №921, були встановлені дискримінаційні вимоги та вчинені дії, які обмежують конкуренцію.	Недотримання вимог законодавства, які забезпечують принципи відкритості та прозорості, а також дії, що спрямовані на послаблення конкуренції при здійсненні державних закупівель призводять до недосягнення мети проведення процедур конкурсних торгів, а відтак до неефективного використання бюджетних коштів, виділених геріатричним пансіонатам та психоневрологічним інтернатам та, як наслідок, не дозволяють провести поліпшення умов проживання одиноких та непрацевдатних громадян в цих закладах. Сприяють формуванню негативного іміджу серед потенційних учасників процедур закупівлі та, як наслідок, відсутність

			конкурентних пропозицій при проведенні наступних процедур закупівлі.
2	Проведення попередньої оплати за продукти харчування в грудні 2014 року та отримання придбаного товару протягом січня – березня 2015 року.	Постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 №117 «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти», за якою не передбачено проведення попередньої оплати за продукти харчування та тим, більше, здійснювати попередню оплату за товар, який буде поставлятися у наступному бюджетному році.	Або не ефективне використання бюджетних коштів шляхом відволікання фінансових ресурсів на авансування суб'єкта підприємницької діяльності, або навмисне сприяння конкретно визначеному, до того ж постійному, постачальнику виграти процедури закупівлі, пропонуючи низькі ціни та одночасно надаючи змогу поставляти цей товар, начебто залишений у нього на відповідальному зберіганні, по вищим цінам, ніж за укладеним на 2015 рік договором, до того ж із попередньою оплатою. Не забезпечення належного рівня задоволення потреб одиноких і непрацездатних мешканців інтернатів і пансіонатів.
3	Проведення процедур закупівлі продуктів харчування на 2015 рік та укладання договорів за ними наприкінці грудня 2014 року, на початку січня і лютого 2015 року та здійснення придбання товару за ними починаючи тільки з квітня – травня 2015 року. З одночасним проведенням пролонгації договорів, які були укладені у попередньому	Стаття 3 та частина 6 статті 40 Закону України «Про здійснення державних закупівель» безпідставна пролонгація договорів та недотримання при цьому основних принципів здійснення державних закупівель щодо економії і ефективності та запобігання корупційним діям і зловживанням	Завдання прямих збитків бюджетній установі та обласному бюджету, не виправдана розтрата бюджетних коштів.

	році та/або придбання за ним товару, що дорожчий, ніж заведеною у 2015 році процедурою торгів.		
3	Недотримання принципу максимальної економії та ефективності при обранні учасників переговорної процедури, укладанні договорів за результатом проведених процедур (не внесення відповідних змін щодо зменшення ціни). Розірвання укладених договорів виключно в угоду переможців процедур торгів.	Стаття 3 Закону України «Про здійснення державних закупівель», якою визначені основні принципи проведення державних закупівель, зокрема максимальна економія та ефективність при витрачанні бюджетних коштів.	Не ефективне використання обмежених фінансових ресурсів обласного бюджету, придбання товару за завищеними цінами. Проблеми із постачання окремих груп продуктів харчування, що має наслідком незабезпечення одиноких та непрацевдатних громадян достатнім та збалансованим харчуванням
4	Фактичне не виконання Департаментом функцій головного розпорядника коштів щодо контролю за законним, ефективним та раціональним використанням фінансових ресурсів підвідомчими установами.	Стаття 22 Бюджетного кодексу України щодо здійснення Департаментом функцій головного розпорядника коштів, спрямованих на забезпечення законності та ефективності витрачання бюджетних коштів розпорядниками нижчого рівня (підпорядкованими установами), організації та координації їх роботи у бюджетному процесі	Безконтрольність та неможливість попередження та протидії всім зазначеним у цьому акті негативним наслідкам від порушення посадовими особами підвідомчих установ вимог чинного законодавства при витрачання бюджетних коштів
Можливі факти вчинення порушень, що потребують додаткової перевірки відповідними контролюючими органами			
1	Укладання договорів та придбання товарів до/без застосування процедур державних закупівель	Частина 5 статті 2, частина 4 статті 40 Закону України «Про здійснення державних закупівель»	Не законне та не ефективне витрачання бюджетних коштів.
2	Недотримання достатнього та збалансованого харчування підопічних	Натуральні добові нормами харчування в інтернатних установах для громадян похилого віку та інвалідів, вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації сфери управління Мінсоцполітики, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 13.02.2002 №324	Порушення конституційних прав одиноких та непрацевдатних громадян, що проживають в окремих установах, підпорядкованих Департаменту (насамперед

			Чернігівському геріатричному пансіонаті). Аморальність безвідповідального ставлення до категорії громадян, які є мешканцями пансіонатів та інтернатів, підпорядкованих Департаменту.
--	--	--	--

9. Висновки за результатами проведеної громадської експертизи

Оцінка діяльності Чернігівської обласної державної адміністрації в особі Департаменту соціального захисту населення.

На підставі вищевикладеного експертна рада АГС «СОВІСТЬ» вважає за необхідне **визнати діяльності Чернігівської обласної державної адміністрації в особі Департаменту соціального захисту населення**, як головного розпорядника бюджетних коштів, визначених статтею 22 Бюджетного кодексу України, в напрямку забезпечення законності та ефективності витрачання бюджетних коштів розпорядниками нижчого рівня (підпорядкованими установами), організації та координації їх роботи у бюджетному процесі **не задовільною, не професійною, такою, що створює умови для підготовки і можливого скоєння корупційних діянь, а також правопорушень, пов'язаних з обмеженням прав громадськості в доступі до публічної інформації.**

Ця оцінка підтверджується наступним.

Закупівля окремих продуктів харчування, ліків та палива інтернатами та пансіонатами, які підпорядковані Департаменту, здійснювались за процедурами, які в численних випадках проводились з грубим порушенням вимог чинного законодавства, що мало наслідком недотримання основних принципів проведення державних закупівель, визначених **Законом** (пункт 7.2 цього акта).

Експерти Спілки констатують наміри посадових осіб окремих установ придбавати товар не в конкурентному середовищі, прозоро, а у конкретно визначених суб'єктів господарювання із дотриманням зиску саме для цих постачальників, а не з метою ефективного та раціонального використання обмежених фінансових ресурсів обласного бюджету (пункт 7.2 цього акта).

До того ж, в деяких випадках через діяльність посадових осіб окремих установ виникають дуже суттєві сумніви щодо забезпечення одиноких, непрацездатних громадян, що проживають в цих закладах, достатнім та збалансованим харчуванням (пункт 7.2 цього акта).

Також, цією громадською експертизою зафіксовані численні випадки не оприлюднення необхідної інформації про закупівлю, доволі дивний вибір потенційних учасників, укладання договорів з переможцями процедур за цінами, що значно вищі, ніж ціни на такий самий товар, який був придбаний іншими бюджетними установами, а це фактично втрати бюджетних коштів, завдання прямих збитків обласному бюджету у сумі 20873,1 грн. та т.п. (пункт 7.2 та 7.3 цього акта).

Вказане обумовлено, з одного боку некомпетентністю відповідальних посадових осіб підвідомчих Департаменту установ, а з другого - **недостатнім виконанням головним розпорядником коштів – Департаментом** організаційних (у тому числі надання методологічної допомоги) та контрольних функцій, визначених статтею 22 Бюджетного кодексу України.

Враховуючи стан справ з проведенням підвідомчими установами процедур закупівель можливо стверджувати, що директор Департаменту Русін О.В та його перший заступник Хілик О.М. практично самоусунулись від здійснення контролю за ефективним та раціональним використанням бюджетних коштів, що виділялись підвідомчим установам, а методологічна допомога зводилась к ретрансляції інформації, яка в окремих випадках є у вільному доступі на відповідних офіційних сайтах органів державної виконавчої влади, а в інших - без відповідної доробки несе в собі явно хибні висновки (моніторинг цін, що проводив Департамент економічного розвитку Чернігівського ОДА), що провокує окремих керівників підвідомчих установ до скоєння корупційних діянь.

Як наслідок і приклад зазначеного вище, є поведінка директора Козелецького пансіонату Шапки М.В., який так і не надав необхідну інформацію про використання ним бюджетних коштів ні громадській спілці, представник якої є членом Громадської ради при Чернігівській ОДА, ні депутату Чернігівської обласної ради та не був за це притягнутий до відповідальності.

Також, логічним наслідком недостатнього виконання Департаментом функцій головного розпорядника коштів є повна анархія в питанні здійснення підвідомчими установами процедур закупівлі, визначенні цін на товар, які передбачені укладеними договорами, а також діяльність посадових осіб Чернігівського геріатричного пансіонату, які проводять процедури торгів, укладають за її результатами договори, а придбання товару здійснюють за іншими – пролонгованими договорами, до того ж за більшими цінами, ніж було запропоновано переможцем торгів, а також залишають придбані в грудні 2014 року продукти харчування на відповідальному зберіганні у постачальника, які отримують тільки в січні наступного року, авансуючи (підтримуючи) комерційну установу бюджетними коштами.

Одночасно, експерти Спілки констатують та звертають увагу на високу громадську свідомість і соціальну відповідальність окремих представників бізнесу, таких як ПАТ «Базис» (директор Складець А.В.), які за власною ініціативою, в разі настання відповідних змін кон'юнктури ринку, неодноразово звертались до керівників установ та комітетів з конкурсних торгів з пропозиціями зниження цін закупівлі і внесення відповідних змін в договори постачання.

10. Експертні пропозиції та рекомендації, розроблені за результатами громадської експертизи

1. Враховуючи наявність порушень, допущених посадовими особами інтернатів та пансіонатів, підпорядкованих Департаменту, за які передбачена дисциплінарна, адміністративна та, навіть, кримінальна відповідальність пропонуємо Чернігівській обласній державній адміністрації:

1.1 Ініціювати перед контролюючими та правоохоронними органами проведення перевірок фактів, викладених в цьому акті, за результатом яких прийняти

рішення щодо притягнення до відповідної відповідальності посадових осіб установ соціального захисту, якими були допущені порушення.

А у разі виявлення порушень, що тягнуть за собою адміністративну та кримінальну відповідальність взяти на особистий контроль питання не відворотності покарання.

Також, паралельно із викладеним вище, за відповідним розпорядженням створити міжвідомчу комісійну групу для перевірки дотримання посадовими особами Чернігівського та Козелецького геріатричних пансіонатів вимог чинного законодавства при закупівлі продуктів харчування на 2015 рік та забезпечення підопічних якісним та збалансованим харчуванням (особливо актуально для Чернігівського геріатричного пансіонату).

Вказану групу доцільно створити із досвідчених та професійних працівників структурних підрозділів Чернігівської ОДА, бюджетних установ (зокрема членів комітетів з конкурсних торгів, сестер з дієтичного харчування тощо) із обов'язковим залученням представників громадськості, працівників Державної санітарно – епідеміологічної служби та Державної фінансової інспекції, а також співробітників правоохоронних органів.

1.2 Про проведені перевірки та прийняті за їх результатами рішення проінформувати громадськість.

1.3 За незабезпечення якісного виконання функцій головного розпорядника коштів, які передбачені чинним законодавством, Положенням про Департамент у відповідності до розподілу обов'язків між керівництвом Департаменту розглянути питання щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності директора Департаменту Русіна О.В. та першого заступника директора Департаменту Хілик О.М., у тому числі розглянути питання щодо доцільності їх перебування на займаних посадах.

2. З метою недопущення зайвих витрат бюджетних коштів як за вже укладеними договорами, так і в майбутньому, пропонуємо Чернігівській обласній державній адміністрації і Департаменту соціального захисту населення ЧОДА:

2.1 Зобов'язати керівників установ соціального захисту провести моніторинг цін, за якими у відповідності до укладених договорів аналогічні установи здійснюють придбання товарів в Україні та Чернігівській області та за цим аналізом внести відповідні зміни щодо корегування цін у бік зменшення, при цьому, орієнтиром необхідно визначати середні оптові ціни з урахуванням витрат на доставку товару до установ.

При цьому, відповідальним за вказані дії визначити директора Департаменту та його Першого заступника, що надасть змогу керівникам Департаменту проявити себе у якості головних розпорядників коштів обласного бюджету.

2.2 Налагодити дієвий контроль за законним проведенням установами соціального захисту процедур закупівлі, ефективним витрачанням бюджетних коштів та надання головними розпорядниками коштів та/або відповідними структурними підрозділами ОДА необхідної методологічної допомоги.

Вказане можливо здійснювати як в межах одного структурного підрозділу, наприклад, Департаменту, так із застосуванням паралельного контролю, як з боку конкретного головного розпорядника бюджетних коштів, так і, наприклад, Департаменту економічного розвитку.

При цьому, моніторинг, який в рамках всієї області здійснює Департамент економічного розвитку Чернігівської ОДА, повинен враховувати досвід, особливо позитивний, як установ Чернігівської області, так і інших регіонів нашої країни. Мати на меті не тільки констатацію факту придбання товару за певну ціну, а і конкретні висновки та пропозиції, які необхідно робити у відповідності до вимог чинного законодавства та враховуючи проведений аналіз.

2.3 Двічі на рік проводити відповідні семінари для посадових осіб комітетів з конкурсних торгів розпорядників коштів обласного бюджету, підприємств, які підпорядковані структурним підрозділам Чернігівської ОДА, за участю фахівців з упередження та протидії корупції під час проведення процедур закупівлі, в тому числі експертів громадянського суспільства.

3. З метою забезпечення ефективного та раціонального використання коштів пропонуємо Чернігівській обласній державній адміністрації:

3.1 Зобов'язати посадових осіб комітетів з конкурсних торгів розпорядників коштів обласного бюджету, підприємств, які підпорядковані структурним підрозділам Чернігівської ОДА, для участі у переговорних процедурах запрошувати декілька потенційних постачальників.

При цьому, їх відбір проводити за результатом відповідного моніторингу на ринку, можливості постачання необхідного та якісного товару за мінімальними цінами та користуватися перш за все основними принципами закупівлі, визначеними **Законом**.

До того ж, доцільно запрошувати їх на один і той же час та повідомляти кожного потенційного учасника, що буде запрошено його конкурента.

Вказане, при якісному відборі потенційних учасників, дозволить створити конкурентне середовище, навіть застосовуючи не неконкурентну процедуру торгів.

3.2 Зобов'язати посадових осіб комітетів з конкурсних торгів розпорядників коштів обласного бюджету, підприємств, які підпорядковані структурним підрозділам Чернігівської ОДА здійснювати відбір суб'єктів підприємницької діяльності для направлення ними відповідних запрошень на участь у процедурах закупівлі користуючись виключно метою придбання необхідного та якісного товару за найменшою ціною.

При цьому, користуючись метою визначеною вище, не направляти запрошення суб'єктам господарювання, якими таке запрошення вже було проігнороване. Тим самим не створюючи умови, за якими для участі у процедурах закупівлі відсутні учасники.

4. З метою заохочення і сприяння широкому розповсюдженню прикладів високої громадської свідомості і соціальної відповідальності серед суб'єктів підприємницької діяльності Чернігівщини пропонуємо Чернігівській обласній державній адміністрації: відзначити ПАТ «Базис» і його директора Склярця А.В. Подякою Чернігівської обласної державної адміністрації з врученням пам'ятного подарунку на день професійного свята підприємців України.

11. Відомості про експертів, які проводили громадську експертизу

1. Серед експертів залучених для проведення цієї громадської експертизи діяльності органу виконавчої влади немає осіб, які знаходяться в близьких, або родинних стосунках з посадовими особами об'єкта дослідження.

2. Відомості про експертів, які проводили громадську експертизу діяльності об'єкта дослідження у відповідності до рішення Президента АГС «СОВІСТЬ» від 14.04.2015 № 18 наведені у вигляді таблиці.

№ п/п	Код РЕАГС	Пол	Кількість літер в ПІБ	Рівень освіти	Поштовий індекс	примітка
1	0004 005125	чол	24	вища	14021	
2	0001 940243	чол	26	вища	14000	
3	000 2640214	чол	22	вища	14000	

3. У відповідності до рішення Президента АГС «СОВІСТЬ» від 14.04.2015 № 18 з метою забезпечення об'єктивності і незалежності здійснення громадської експертизи, захисту інтересів громадських активістів, носіїв і розпорядників інсайдерської інформації, всю відповідальність за зміст експертних пропозицій несе Президент АГС «СОВІСТЬ».

Президент АГС «СОВІСТЬ»

В.Ю.Демиденко

Додатки 1-9 на 175 сторінках (тільки до електронної версії).